

De Monte

¶ Apologetica sue responsiva venerandi magistri Bernardi de Monte artium et sacre theologie professoris eximii. ad quandam inuectivam a non nullo recenti et opulento pho licet tunc tps inopi theologo editam. vt idem dictatoz de se ipo asserit in eadem inuectiua qua ostensor e cordie inter sanctu Thomam et venerabile Albertum magnum impugnatur obprobrijs autoritatibus et rationibus omisissis.

Argumentu auctoris in apologia

¶ Ratis condemnare videri vtriusq min⁹ nobis exister. Et enim oportet disqñs tores sz non inimicos esse iudicatos vtz sufficienter. Nec sunt pba pñpñ mo celi q dde pba sic exponunt. Vide rōicta maioris p dēnnare gratis. i. in

debite nō legitimo testimonio autoritat⁹ aut documēto rōnis sz inultu imoderatē possionis minus exister. i. pueniet nobis pñs q pñtemur in qñtōnem veritatis. Oportet em eos q volunt sufficienter iudicare de veritate eoz q dicta sunt ab alijs nō exhibere se sicut inimicos eoz. de quoz dictis est iudicandū. sed esse disqñs tores veritatis et falsitatis circa ea q dicta sunt ab illis. ita sz q falsitatis dephense in ipis dictis sunt inimici et nihilominus pñonaz dicendi sunt amici. Eatenus in strepitu fori iudicialis laudat aduocatus ille q est amicus pñone et inimicus iniuste cause. Qualiter gñt premissa pba pñemalia qdā in quadā inuectiua quam dictauit pōdere curauerit ex mox dicēdis apparebit. Anno vt estimo millesimo qdringentesimo vicesimo octauo vl circiter famosus qdā z ingeniosus magister in artibus sacerdotij etiā dignitate pñditus in theologia tunc studens Colonie. z vt idē ipse in sua inuectiua de qua mētio fiet infra testificatur de semetipso. tñc tps exñs tan qñ inops theologus. sz recens et opulentus pñie pery pathetice Albrti magni vt asserit Didascul⁹ edidit tractatū quendā pñematicū cui⁹ ē incipiū. Quā animaduertēre moderno pñmēta zc. Et pñner tractat⁹ ille duas pñes pñcipales. Prima q breuis est determinat aliq pñlemata z determinationū illaz aduersarios sz ē moderno nō tñ pñfer motiua seu rōes pñuersie moderno pñ nec declarat q sit illa eozundē sentētia. In scda pñcipali pñe q incipit. Restat nūc ordine pñmisso dissoluere pñlemata inter albertistas z thomistas. zc. Numerat plura pñlemata in qz determinatōibz vt sz diuiditur albertiste z thomiste. Ascribitqz nōnullas rōes z sentēcias sancto Thome siue thomistis venerabilis Albrto attribuit rōes z sentēcias illis oppositas z soluēdo rōes qz assenpserat sancto Thome seu thomistis illas sentēcias pñcludit qz ipse venerabil⁹ Albrti esse dicit. ¶ Dein anno millesimo qdringentesimo qñqgesimo sexto. Hugo Bernard⁹ de Monte. post qz opa doctrinalia sancti Thome z aliq etiā opa venerabil⁹ Albrti iā aliquā diu visitauerat liqde dephendi q opinio pñuersie illi⁹ quā inter sanctū Thomā z venerabile Albrtū po

nit tractat⁹ pñlematic⁹. Illud qz certamē odiosum q tñ annis multis disceptauerūt pñtiosē discipuli doctrinē sancti Thome z venerabil⁹ Albrti innitebant errori facti siue errori in re opinabili sz nō in re vere z demōstrabiliter scibili. qz sz existimabāt illas sentēcias z rōnes oppositas qz pñfer tractat⁹ pñlematic⁹ ē sancti Thome z venerabil⁹ Albrti sz se inuicē. q existimatio pñner errorē quē puto traxisse originē ex eo q erant qdā thomiste z nōnulli albertiste q pus coluerant doctrinā albertis aliter⁹ vie. hanc pñmicebāt z tñ credebāt eoz disqñs tores qd dicerent illi ē sentētia vel sancti Thome vel venerabil⁹ Albrti. Reor hanc fuisse matrē q pepeit hunc errorē. Itaqz ad tollendū istū erroris ridiculum ad vitandū scandalū ad auferendū fomentū odij z ne haberēt emuli materiā z occasione vtriusq doctori de trahendi z autoritatē vtriusqz parūpēdendi sz pñs tractatū pñlematicū ex q sumebant dicte pñuersie testimoniū z munimentū posteros pñerrantes discipuli tractatū quendā cōpilauit ist⁹ incipit. Nolite plures magistri fieri fratres mei zc. In q tractatu pñductōe pñbōrum in forma pñpñta hōz duoz doctorū offendit q in de terminatōibz illoz pñlematū q ponit tractat⁹ pñlematicus z etiā in determinatōibz quendā alioz pñlematū in qbz discipuli istoz duoz doctorū pñdētes credebāt ē repugnantia veraciter exister pñonaria z pñcordia. Nec tractatu h cōpleto cessauit a pñcordiā studio sz edidit pñmo quendā tractatū aliū cui⁹ est incipiū. Verba prudentiū statim ponderabunt. Qui qdē tractat⁹ concordat ipius sancti Thome in varijs operibz suis scripta q illi q nō satis pōderebāt ea estimabāt ēē pñia pñmo tractatū q ē pñcordie sancti Thome z venerabil⁹ Albrti pñt legitime qñqz subscripta testimoniā pñhiberi. Pñmū ē q sue pñceptōi pñprie siue pñdētiē nō imitit sz pñbis hōz duoz doctorū in pñpria forma vñt. Scdm ē q nō lñpugnatur alicubi doctrinā venerabil⁹ Albrti qd se faceret ostensam pñcordiā in ea pñrūperet. Terciū ē q nō iprobat ipas decisiones tractat⁹ pñlematicū q apparet ēē de mente venerabil⁹ Albrti. Quartū ē q vbi ali qd in decisionibz pñlematicū tractat⁹ ipugnat ibi etiā in autoritate venerabil⁹ Albrti se fundat. Quintū ē q pñducit pñiciē alicui⁹ pñuicij sz editoz tractat⁹ pñlematicū. Vtz repñhendit errorē facti q ē in re opinabili z ista repñensio nō ē alicui⁹ grauis vituperij. Et nihilomin⁹ pñominatus magister exñs mō theologie pñfessor ant⁹ quus z famat⁹ sz tractatū pñcordie dictauit quādā pñt meliosam inuectiua q incipit. Ad vestra ardentia docilia z beniuola pulsant zelotipa zc. In q ostensorē pñcordie ipugnat obprobrijs z nō pñeqt pñtē in tractatu cōcordie autoritatibz z rōibz. z ita fit de ferro dictaminis pñmissi pñemialis philosophici thematis. Gratis pñdēnnare videri vtriusq min⁹ nob exister. Reuera non pñgruebat pñho nō exercitio scolastico nō doctorū diuine legis nō stupende maiestati ipius sacerdotij pñscribere inuectiuam plenā tot pñuicij q si pñuiciasset sola voce aliqñ sepulta fuissent obliuione sz nunc p calamū sunt ppetuante. Occurrit p remedio displicentie q null⁹ pñ lingue vel calami vuln⁹ euadere q nō pluri⁹ mibi sz ēē alienū pñuiciū qz pñprie pñscientie testimoniū. Qz magis mibi pñderit in oceria qz nocebunt falsa pñuicia q etiā min⁹ dē cēti pñderit qz sustinenti oberunt. Opinoz q hec ipa inuectiua apud viros graues nō merebit obrinere laudē. Et scio q sagitta aliqñ resilit z pñcutit iringentem.

Incipiunt inuectiue.

Prima pars pri/
me inuectiue.

Vestra attenta docilia et beniuola pulsant
zelotipa mee deuotiois circa ronabile verisifi-
tudinis famose in tractatu qunda pblema
tum nup circa initium mei philosophici in stu-
dio Colonienfi certaminis a me sicut subnotat alber-
sta. neophyto publice Alberti magni et sancti Thome
de aquino inter suos philosophicos defensores dissensio-
nis auditoze neutraliter ventulatoz defensione. Q fra-
tres et pprofessores dilectissimi q mea ad hec frequer
stimulastis pcoidia. Ne nos terreat moueant aut q
modolibet p turbent emula cuiusda noui eorumde pro-
blemati detractozis scripta opinionones coes et mere phi-
losoficias in eode tractatu q opinio alteri pipartherici
Arestorel piparthericoz archidocozis sententiamagis
psonat verisifi disceptatas inopinabil rephendenda Et
eatenus ipertinent qren? p allegatores extraneas tunc
epis neutri ptedentiu pri pscias redarguentia. In hoc
mecu gauderes q hmoi extrema dudum iplacabil suozu
pgenitoz. Quersia sit ia motu hui? viri pprio placabilis
intercepta et p modum treugalis suspendij ne deinceps
more psumo de sepsumar mediocrit pclusa. Qd reuera
tpi modemo apillime pgruit. In q no est nobis collu-
cratio aduersus carne et sanguine. s aduersus antichri-
stianus ipertinent aereaz neqcias vterqz pfatoz pten-
dentiu parti pari studio insidiates supsticiosos noto for-
malistas transcendeti suoz pceptu irrefolubilit abstra-
cto figmto egyptios cu israhelitis supuacue spoliates
Sic q p quadam vniuoca deo et creature pfectionum
simplr essentialiu analefim iaccessibiles montiu eterno-
rum summitates cu eo q se nedu altissimo silem aut eq-
lem s sup oeid qd e aut noiaf de? extollet Pro vt in q
dam tractatu circa errores cuiusda heremice p me desu-
p facto disserit trasilietes a q pncipiofissimo phariseoz
ia heu in qliter hoim statu ta ecclesiastico et scolastico q
ciuili et domestico cla et publice hinciu emergentiu fer-
mento ne xpiana vestre enuditiouis antiq sapietia iuxta
modu inferi? dearticulatu tolerabil pcozdabile dam-
nabiliter ificiat. Qlos prin? absolui pseruari et inuinci-
bilis ptegi atqz defendi opto et in pbo apostoli dicentis
Glidete quo caute abule? qz dies mali sunt in qbo ple-
riqz psciam cauteriata hntes a pitate discedit. doctri-
na q sana no sustinetes nec humilit sentientes sup se i mi-
rabilib abulata cozdialit pcoz horroz et vehemeter inter-
pello Anno dni sicut putat millesimo qdringetesimo
vigessimotercio qda studiosus phie Arestoreles iuxta
interparatorem pipartherica venerabil Albrei magni decla-
rare discipul? de vniuersitate studiij Parisienf mediate
studio diesceti ad studiū colonie aio ibide i eade phia
certatim pficiendi pduc? cu repiret ibi silez cu ea qua
relit parisi? inter terministas q dicebant tuc moderni
thomistaz qz et albristas q dicebant antiq Quersia vtro-
biqz p opinionones soleniter vulgaras pblematic triptis-
tam et pualere odiofo duaz sectaz pmax aduersus ter-
cia raqz subtiliore et a plerisqz studetibz audi? optatam
zeloz stare eiusde discipuli pitate suo iudicio pbabilior
S min? pbabile defendedi animu ad virilis reluctadu
occasionalr exercitane ne videret pncipiofius suoz disci-

puloz q ipm de ta dicto studio Diesceti p sus studiū
Colonienfe pcellerit et seqbant deceptor. et qsi iermis et
tacite puit? sapie a malicia inuincibil offensor incept
pino iuxta pia summi thomistaz in eode studio Colo-
nienfi scolastice militantium doctoris q cum suis benis-
gnis litteris de doctina studiij diesceti ad disciplinā stu-
diij colonienf inuitauit amonitōem qda positoz inter
hmoi Quersias neutrals pblematicas pbabilr median-
exco gitare sic q disputatores obuiatuā q plerisqz odio-
sa e in pacifica disputatois exercitatie et fm phiaz dis-
cipline coicardem ronabilr transferre qd et repretre sar-
egit. Nec a sedo eorūde thomistaz capite pariebaf ob-
probrioz in cetu scolariū publico redargutoz. Quid
prendit iste mediator opinionones extraneas qz ignorat
pcozdare et ta inqt sibinuice diuersas qd si doctores et
fabri eaz pncipales. Qn denominant adhuc viuerent
easde pcozdare no possent. Quo in pperio parient audi-
to ra diu suspelas sui animi desup pabulu qd facto op-
eet ambigui tenuit sententia Donec paruipens inrona-
bili sic q ipm insulse latratu rurnore se in materia rona-
bili p ligittimu rois certame sub spe gloriose pntis in
phia pbabiliois victorie munendiū dignū dixit. cōsis-
dens q cu ho sit aial ronale cui ppiū e omes act? suos
deo et nature sformes sub lege rois meriti. Si rōnibz
hinciu p et p pari zelo aggerat? prigerit ipm vinci aut
vincere no ruperet votiuū sui studiij pacifice intermedij
ei a pfato doctore suggesti intentio s pualer amor veri-
et boni ipsosaf odio h irronabilr ipugnantiu personali-
euacuaretqz impiū ia dicte obprobriatois sibi inmerito
emule bnificiū in q fiducia idē quēda speciale circa pba-
bile subnotatozū pblematu tuc in phia Arestorel sol-
niter currentium et sic vt pmititit que cui videretur
menti eiusdem verisiflor certatim vigenitiū edidit traca-
tu in hac capitali forma. Qn animaduertē moder-
noz figmē et. Prohemialit inchoatu et ab eode anq
eet formal in theologia discipul? nec dū de equoca pfa-
toz doctoz antiqz in phia et theologia different scribē-
tū opinione nimis erudit? sub ptestationibz pgruis
in eode tractatu saluo honore vtriqz debito frequenter
iterat? oportune pscriptū. Qui tractat? in diuersis stu-
dijs ta vlibz qz pncipalibz vtilit coicard? et hinciu fauora-
bilr acceper? hucufqz i adufqz annū dni millesimū qua-
dringetesimū qn qgesimū sextū abf q aliq famosa pdicti-
onis notā in assiduo pphilosophatiū et ronabilr theoz
logifantiū vsu pleuerunt illelus s sit nouissime ab vno
singulari sue traditōis paterne trasgrefsoze diuturno
plibari thomistaz. Colonienfiū monarche discipulo iu-
diciū suū puatiū pmemorate pitarī cōi solennit famare
et vt pferf pari studentiu vsu pcontinue sic qz de vniuersi-
tate in vniuersitate dilatare affectualr preferēte frustra
impugnat? Si qdē frustra redarguit in alio qd sic ar-
guit? mendicauit a reprobo sui argutozis medatio. Qc
qdē eaten? reprobo qten? sue discipline paterne qd dū
cta Quersia iure qda scolastice successorio disseminant
fouit sustētauit et exercitade indefesse apliauit aduer-
sario. Nunqd igit ille nouellus aduena sic mordaciter
rephensus hmoi Quersiam qua ipericiū Parisius et
Colonie inuenit temeraria sue opinionis singular? pre-
sumptione nouiter pfinxit. Absit imo taliter inuentaz
pusqz in pblemata neutra scindere sub freno verisifi-
tudinis medie xpianā phie Arestorel et theologie pba-
biliter ronabilr psonantiū saluatis temperare desidera

De Monte

uit pferim post q̄ a p̄memorato vocatore p̄sule z pater
nali fauore suo sup̄ h̄mōi equocatōe doctrinali coque/
rens hec p̄solatoria audiuit p̄ba. Satis inq̄t ē si dīos/
sam h̄mōi doctrināz extremitatē declinando statueris
Alberri ad dexterā Thomāq̄ ad sinistrā tue p̄certatō
nis medie militiā Qd̄ desiderū. q̄ tūc tāq̄ inops theo/
logus z recens z opulētus p̄bie p̄iparhetice Alberri ma/
gni didasculus implere nō potuit suā studiosam in p̄e/
fata p̄blemātū materia indagine inf̄ p̄rios eiusdē p̄bie
limites salua fide catholica coartauit. Hec ē notatē re/
colenda circa originālē p̄positi tractat⁹ introductionē
veraciter gestoz h̄storia pro apta subscriptoz p̄poreti
p̄narrata. It̄a restat subdere duo sapialia h̄mōi q̄ p̄ferē
rephensiois irrōnabilis iuxta canonē Jacobi pacifice
modeste suasibiliter z sine quīs simulatōne callida vt
sapientem desuper inspiratum decet fideliter euadēdo
opa nō mentiri z mentientē manifestare a p̄sono p̄bi z
apostoli testimonio appellata. Quoz p̄mū p̄ncipales
tractatus p̄fati p̄clusiones p̄ ingenii sui actoris philo/
sophici nondū rheologi puerile rōnabiliter disceptatas
rheologico eiusdem magisterio viriliter adulto christi/
fideliter approbabit z scdm̄ mendosa p̄ easdē obiecta lu/
culenter enodabit. Itaq̄ p̄mo idē tractatus has infra/
scriptas p̄tra p̄meineratos terministas modernos seu
vt vtar solito magistrimei Johannis de noua domo
p̄mū parisiensis doctrine Alberri post iuge sue varie in/
doctrina Scoti z sequatū eiusdē formalistaz doctri/
neq̄ Buridani z suoz sequatū terministaz p̄ annos
sedecim sicut ex ore eiusdē p̄cepti exercitiū reluscitatis
loquēdi mō epicuros nominales p̄ponit q̄stiones sic vt
p̄memorat p̄blematice disceptatas. An vlla sint. An
sint ex p̄te rei extra aiām. An sint sepe extra singula/
ria. An sint etiam in singularib⁹. An sint materia forma
vel subale ex vtriusq̄ cōpositū. An sint corpalia vt incor/
poralia. Et an sint tm̄ q̄nq̄ scz gen⁹ spēs zc. q̄ in h̄ ipo/
tractatu fm̄ irrefragabile p̄iparheticoz sententiā fidei
orthodoxe nullaten⁹ obuiā cōpeditose discutiunt. z ap̄
sanū p̄bie xp̄iane iudicē irreprobabiliter elucidant. Qui
elucidatōi reuera solide z subtili subiecit. Hec p̄blema/
ta disceptatōis eozundē modernoz z q̄ndā antiquoz
scolastice dubia. An logica z silr alie scie sermocinales
sint p̄actice vel speculatiue. An vlt̄ logicū sit idē cū vlt̄
an̄ rē z in re. An oē singulare z indiuiduū designat per
materiā vt cōpletū sue indiuiduatōis p̄ncipium. An
questio si ē sit cathogorice demonstrabil⁹. An mediū de
monstratōis potissimē sit definitio subiecti vel passiois
An p̄physica sit scia de ente mobili vt subiecto. An mate/
ria generatōis p̄physice sit habitus formaz ex ea educib⁹
lū. p̄fuso seminat̄ ip̄regnata. An definitōes p̄physice
sint materiales ex materia z forma integrate. An celum
sit corp⁹ p̄physicū z aiātū. An in mixto coeant elemēta
formalr saluata. An nō obstante aie rātonalis creatōe
hō vere sicut alia aialia generat⁹. An potentie aiāz speci/
fice distinctaz specificē distinguant. An intellectus hu/
manus possit aliqd̄ sine fantasmatē intelligere. An in/
tellectus human⁹ se z substantias sep̄atas possit q̄dam
mō in corpe z extra corpe cōphendere. An p̄a qd̄
dīas rei sit essentia dītaxat formalr. An ē essentie z ex/
istentie pariant̄ realē in reb⁹ creatis numez. An p̄ter
aias nobiles sint ponende intelligētie corp̄oz celesti/
bus p̄portionabilr p̄distincte. An appetit⁹ sciendī z fesi/
licitatē sequendi naturalr ex inditis aie humane sciaz.

et p̄tutū seminis oriat⁹. Que etiā dubia a disceptatore
eozundē iuvene in p̄fato sue etatis adule tpe diligēter
reuisa nō vident p̄tinere aliq̄ reproba doctrine infane
merito rephēibilis dogmata cū resoluant̄ rōnabilr ad
hec indubitant p̄babilia p̄bie xp̄iane prim diuine z na/
turalis theoreumata Logica est scia rōnalis vitaliter z
notionalr energica. Iuxta illud Theronimi nescio qd̄ la/
tentis energie h̄z viue vocis act⁹ q̄ ad aures audientiū
transfusa forti⁹ sonat p̄corditer p̄ho q̄ dē q̄ vna vox
p̄p̄ ei⁹ duplex simbolū magis q̄ res vlt̄ imago eius vlla
docet. Vlt̄ elicit q̄ sicut in eodē tractatu p̄cludit p̄posi/
tū rōnale triuū ē exercitatie speculatiuū. Itē fm̄ essen/
tiā p̄mordiat̄ indiuisibile est diuersum fm̄ ēē cōicabilr
fluidū z formalr p̄cipiatū Itē indiuidua rez materia/
lū existētia orit̄ ab incōicabili materie formā sibi cōicā/
tā vlt̄imate terminantis subiacentia. Itē q̄ ly si est
questio equoca. Itē q̄ definitio subiecti z passiois est
p̄cordis discors z dissilr vna. Itē q̄ mobile entē z corpi/
additū ē duplr scibile scz cōiter et p̄p̄ie. Itē q̄ materia
p̄physica cōincidit origināl̄ cū genere p̄physico. Itē q̄ ēē
p̄physicū ē act⁹ essentialis forme toti ex materia z forma
cōposito inseparabilr p̄cipare et definibilr p̄terre. Itē
q̄ aia nobil⁹ q̄ est p̄ncipiū vire inter intellectu a materia
totaliter auersum z naturā materie totalr inuexam me/
die nō est formale s̄ tm̄ virtuale corpiis ab ea vitalr moti/
denominatiū. Itē q̄ in originālī p̄fectionū essentia/
lū ordine implicat numeralr gradūz p̄moz in posteriori/
p̄na. Itē q̄ in ope diuine b̄ndictōis p̄supponit op⁹ diuine
dictōis in senariā instauratōis mundi originālī p̄iaz
tgaliter distributū. Itē q̄ sicut act⁹ vitalr orit̄ a suo ras/
dicaliter effectiuo subiecto Ita notionalr a suo finali ob/
iecto. Itē q̄ potētia hois desup creati z de sub geniti in/
tellectiua est faciat̄ gemina. Itē q̄ quīs h̄mōi facult/
tas vtriusq̄ mentis humane potētiōis tā sup̄ioris q̄ in/
ferioris sit naturalis nō tm̄ ē in hac vita mortali eq̄litr
p̄tualis. Itē q̄ nulla p̄cipatiua vnitatis veritatis aut
bonitatis essentialis subsistentia icludit coordinatū seu
implicat p̄dicametāl̄ definitiua nature ei essentialr p̄ri/
cipare p̄ncipia vel ecōtra Item q̄ varias habitudinis
relatiue nō infert realē nature absolute dīam. Item q̄
ordinaria intellect⁹ aie z nature in re sil̄ ente vniente z in/
relligente cōcurrentia est in mūdo architipo macrocos/
mo z microcosmo p̄portionabilr disposita Itē q̄ hō est
minor mund⁹ intelligibili dei z mundi maioris orizon/
te fm̄ suū ēē posse z agere rōnale origināl̄ posse. Qui
videt hec fundamentalia p̄blemātū in p̄dicto tractatu
p̄babiliter disputatoz theoreumata ēē apud beniuolū
docile z attentū rōnum hincinde exidubitat⁹ p̄bie p̄i/
parhetice p̄poretib⁹ multiplicatū ponderatore veraciter
irreprobabilia facillr p̄pendit q̄ sit vana z sup̄uacua sui
discoli redargutoris de p̄bia ad theologia p̄ p̄mariam
h̄mōi certaminis occasiōē fugacit̄ trasuolat̄is agonia.
Et tm̄ de p̄mo huius defensorij sapientialis articulo
Nec sunt verba p̄me partis ip̄ius inuectiue

Responsio ad p̄mam p̄tem p̄me inuectiue.

¶ Responsio ad qdā p̄missoz p̄posito min⁹ in p̄p̄/
nentiū. Ne vos terreat aut p̄turbet. Nō est credibile
q̄ discretū aliq̄ū alumnū venerabilis Alberri terrebūt
aut p̄turbabūt hec scripta p̄cordie. In q̄b⁹ frequētius
sanct⁹ Thomas p̄ducit testis sententie illi⁹ quā dēter

minat venerabil' Albert? Doueant utiq; hec scripta
 pcorde merito deberent eos mouere ad relinquenduz
 opinionē puerie quā tā multis annis inter sentētiās z
 rōes sancti Thome z venerabilis Alberti existimaue
 runt eē Emula. hoc est inuida. Istud est exordiu' sue ca
 lumpniose inuectōis: s; nondū statim finis. Emula per
 hoc iponit ostēsoz pcorde obprobriū inuidie detractō
 ris. Impingit etiā ei detractōis vituperiū q̄ est filia in
 uidie et ita seruat debitū ordinē. qz ples seq̄tur suā mas
 trem. Problemātū scripta pcorde nō ipugnant pble
 mata s; opinionē puerie. Opiniones cōes z mere phi
 losophicas Scripta pcorde nō rephendūt opiniones
 rōes aut sentētiās philosophicas. S; illā erroneā opi
 nionē puerie de q̄ mentio facta est superi' ipertinenter
 p allegatōes extraneas. Allegatōes illē nō sunt extra
 nee s; philosophice. Nā quēadmodū filiū Israel egis
 tioz vala pcoriora s; aurea z argentea asportarunt sed
 cū ex egipto ad terrā pmissionis. Ita duo isti doctores
 illuminatissimi z disertissimi q̄ recte nominant filiū israel
 id est filiū ordinis pcoriorū q̄ tanq; vir vidēs deū insti
 tutus ē ad pceptatōem diuināz ptestatōes veritates
 philosophicas ex regione luminis natural' tāq; ex egipto
 ro secū pulerūt ad terrā pmissionis s; ad sciam lumi
 nis gratiū. Juxta documentū beati Augustini q̄ libro
 scdo de doctrina xpiana dicit sic. Si q̄vera phi dixerūt ab
 eis sunt tanq; iniustus possessorib; in vsum nostrū ven
 dicanda. Patet itaq; q̄ dicte allegatōes nō sunt aliene
 nō sunt extraneae ipi naturalis luminis phie. Tūc tps
 neutri pcedentiū pri pscias. Hoc est valde possibile.
 nā legisperitia dicit q̄ ignorantia facit etiā prudētissimos
 fallit. In hoc meū gaudētes videt loq̄ subanatiū s; ē
 mirū q̄ credit eos posse gaudere tā subito q̄s statim re
 putabat expositos esse terrois z pcurbatōis piculo.
 Treugalis suspēdiū nō erat opus q̄ treugas inter san
 ctū Thomā z venerabilē Albertum tractaret editor
 tractat' pcorde. qz nō fuerunt inter eos in illoz pble
 matiū determinatōib; puerie. Et inter eoz discipulos
 lis veri' dicit eē sopita q̄ dicat q̄ p treugas solū tpaliter
 sit suspēsa seu intercepta nō est em facta treuga s; ostē
 sa est concordia Antichristianas potestati aereaz ne
 q̄cias. Est versile q̄ aliqui formaliste curabant huic in
 uectōi respondere. Tolerabiliter pcorabile. z tū hec
 inuectiua nō tolerat pcoradiā s; ipugnat. Necdū de eq̄
 uoca pfatoz doctoz atiquoz in phia z theologia diffes
 renter scribentiū opinione nūm; erudit' Sanct' Tho
 mas nec h; opinionē equocā nec altā in phia z aliam in
 theologia s; veritatib; illis q̄s Aristotelē exponēdo de
 terminat in phia eisdē z nō oppositis vti in theologia.
 Preterea sanct' Thomas Aristotelē exponēdo nō dicit
 Aristotelē alicubi errasse circa aliq̄d vere scibile nō tū
 negat q̄n errauerit circa aliq̄d opinabile cuiusmodi est
 eternitas mūdi Quia tū absolute est possibile creaturā
 ab eterno creatā fuisse. Ideo nec pductio creature in des
 terminato initio epis est scibiliter demonstrabilis. Sed
 fuit a phis opinabilis z p fidē est credibilis nec ex hoc
 p q̄s inferre Aristotelē hereticū fuisse. qz lex fidei ma
 nifestata nō erat Aristotelē Ostendūt etiā mod' eius
 dicēdi z ipius dicta q̄ nō erat pertinax in opinione sua.
 Transgressore traditōis paterne z reprobo aduersa
 rio paterne discipline Thomistaz prothoparens z pas
 triarcha est sanctus Thomas cuius traditōis doctri
 nalis non est ostēsoz concordie transgressor aut illusa

discipline reprobis aduersarius. Quādatōni idē
 solide et subtili. magis conuenisset q̄ alius hoc dixisset
 Logica est scientia rationalis vitaliter et horizontaliter
 energica. loquendum est vt plures. Eatenus vni vren
 ti priuato quodam stilo loquendi legitur dixisse quidā
 phus vellem q̄ te audires meis auribus. sed puerbio
 rum. xv. scriptum memini homo letat in sententia oris
 sui Theoremata esse irrepabilia Tractatus con
 cordie non reprobatur theoreumata sed agitātōnem con
 trouersie inter doctores memoratos vt dictum est tam
 sepe vana et spaciua agonia. nō est ita. quia agonia ista
 effectum intentum est sortita per eam em euidenter ostē
 sa est concordia discoli redargutoris de phia ad theo
 logiam fugaciter transiulantis non recte iudicauit. nā
 tractatus concordie producit veritates philosophicas
 sole pparhetice et luminis nature quas doctores an
 tediti assumpserunt in obsequiū theologie gratuite
 et sic procedit ad phiam gratuito lumini theologico cō
 iunctam tanq; translatam ad pmissionis terram in q̄
 ipa phia est magis elongata et purgata ab erroris con
 tagione q̄ eadem adhuc manēs in egiptiorum siue gen
 tilium regione. defensoriū sapientialis Solent sepenu
 mero contendere patrini super nomine pueri baptizati
 di. Itaq; ego nō consentio q̄ istud opusculum nomine
 tur defensoriū sapientiale. Oaret em moderamine tute
 le inculpate et pfert innumera verba pumelie q̄d non
 est exercitiū sapientie sed alterius q̄d sapientie ppariat
 vt sapiens ipse testatur. puerbioz decimo z etiā vicesi
 mo q̄nare nominat magis pgrue inuectiua calūpniosa
 et ostēsoz irrōnabile q̄ defensoriū sapientiale

Secunda pars prime inuectiue.

Tūc manifestetur improba. positi redargu
 toris aduersus veritatē orthodoxam pugna p
 currantur articulatim ea que in suo tractatu
 reprobatoz sefe seriatim consequuntur puncta Quozū
 primum est. Hoc. phemiale initium eiusdem. Nolite
 plures magistri fieri sed idipsum dicatis omnes z non
 sint in vobis scismata. Quod cum constet dici catholi
 cis veritatis xpianis professorib; et non gentilibus
 verisimilitudinis philosophice agonistis impertinet
 allegatur. Nec sunt verba inuectiue.

Responsio ad eandem.

¶ Improba pugna. non est improba quasi sine pro
 ba aut pbatōne. sed potius est cōproba quasi cum pro
 batōne quia tractatus concordie probat concordiam p
 auctoritates doctoz vtriusq; Nec ē p aliquā veritatē
 pugna siue sit orthodoxa siue paradoxa siue cenodoxa.
 Catholicis nō gentilib; Dicit pmo q̄ istd phemiū dirigit
 ostēsoz pcorde ho; duoz doctoz discipul' xpianis q̄s
 hortat ne eoz aliq̄s magistralis doceat q̄ in determinat
 ionib; pblemātū q̄ ponit tractat' pblematic' vñ ho; doctoz
 alteri pparicat. Dicit scdo q̄ ea q̄ sunt de lege
 xpisti obligant generaliter homines vniuersos etiam
 gentiles et iudeos. Nam eruditio fidei est communis
 toti humano generi. Dicitur tercio q̄ exhortatōnem
 hanc thematis prohemialis dicat etiam ratio natura
 lis luminis q̄ inclinat ad doctrinatōnem veritat' qua

De Monte

liter irrationabiliter moderetur caput tractatus concordie. Nolite.

Inuectiua secunda

Secundū est hoc subsequens in eodem pmo argumētum sanctus Thomas et venerabilis Albertus inueniunt in plerisque sue doctrine theologicę et philosophicę scriptis ad seiplos fm opiniones eorū proprias fideliter collatas concordare vbi predictus tractatus eos mentitur discordare. Quod constat ex p̄libato eiusdē tractatus in troduccioe vulgarum p̄bilitatis philosophicę neutralitatem a priuata positionis theologicę sententiā discernere nō esse ad p̄positū. Hec sunt verba inuectiue

Responsio

Veniunt Tractatus concordie non habet illud offensiuum verbū mentitur non em̄ vtitur p̄uicijs. Nouit etiā q̄ mentiri requirat intentionē fallendi. id est falsum dicendi quā intentionem probare non possit ipse tractatus concordie. ponderator em̄ spiritū est dominus p̄uierbiōrū xvi. Discernente. Illa discretio nō abiicit a proposito offensionem concordie. in qua pducuntur sententię philosophicę et luminis nature. quarum tamen multe sunt translatę in obsequium ipsius theologicę vulgarum p̄bilitatis philosophicę neutralitatem. Huic non potest cōuenire veritas p̄o vtriusq̄. sed solum p̄o vna contradictionis pars. scz p̄o illa que non repugnat sententię theologicę

Inuectiua tercia

Etiam est. Hic tractatus turbat multos studios discipline sancti Thome inclinatos quaz turbatio nem si actor eiusdem tractatus seminare intendisset. se in dignum doctoris tanti et cuiuslibet alterius famosi veritatis interpretis contradiccionem minime astruxisset vbi ait. Non sum adeo petulans vt audeam asserere alicubi sanctum Thomam simpliciter errare. nec hoc assero de quocunq̄ alio famoso veritatis interprete. sed verisimilius puto veritatem eius in multis indigere correctionis pie moderamine. Hec sunt verba inuectiue. Istis verbis addit in de cisione decimiquarti problematis. Eo q̄ in superficie verborum non continet tantam p̄bilitatem sicut sententia doctoris mei magni

Responsio

Intendit. Tractatus concordie nequaquā excusat problematici tractatus editorem de hoc q̄ ipse habuerit illi turbationis intentionem simpliciter errare. hoc ostenditur asserere. ponit em̄ sancti Thome et venerabilis Alberti sententias et rōnes cōtrarias esse et nihilominus determinat veritatem continere illam sententiam quam dicit esse venerabilis domini Alberti Ex quibus constat sequi falsam esse sententiam contrariam quam assignat sancto Thome. Preterea ipse editor tractatus problematici errores imponit sancto Thome in sexta problematis determinatione de quibz fieri mentio in sequenti puncto proximo Veritatem eius in multis indigere correctionis pie moderamine. Si sit veritas non indiget correctione. Veritas enim est quedam rectitudo de se et non deficit a rectitudine. In multis sanctus Thomas in tribus passibus ex

presse mutat sententiam quam in suis scriptis prioribus posuerat. In alijs autem dicta sua non indigent correctione. sed doctrine sue intendentes indigent verborū ipsius debita ponderatione per quam verborum ponderationem in p̄nominato tractatu qui incipit Verba prudentum statim ponderabuntur sunt concordata varia dicta sancti Thome.

Inuectiua quarta

Artum p̄uiciorum. Ea propter inquit p̄p̄ositus redargutor producere quedam instituit per que tractatus ille poterit fere totaliter lacerari. quod si facto probauerit in sequentibus apparebit vbi iuxta doctrinam sapientis qui ait argue sapientem. et diligit te argue stultum. et odiet te. Item ne respondeas stulto iuxta stulticiam suam ne efficiaris et similis. Responde stulto iuxta stulticiam suā ne tibi sapiens esse videatur. Idem tractator sic minatorie p̄occupatus studebit iuxta hec moralia eiusdem sapientis dogmata pro anima tua ne confundaris dicere verum sed vsq̄ ad mortem certa pro iusticia et noli citatus esse in lingua tua et remissus in operibus tuis. Et curaz habe de bono nomine. et ne des gloriam tuam genti aliene huiusmodi presumptuosa spei incerte rethiacula que frustra ante oculos pennatorum iaciuntur possident euadere. Hec sunt verba inuectiue

Responsio

Poterit lacerari. Huius sensus et intentio parent manifeste ex his que ibidem sequuntur immediate. que tamen inuectiua p̄terit. quia occasionem vt videtur querit p̄ba que cōtinuo sequuntur sunt ista. Quoniam ostendit ea que producat doctores memoratos in determinationibus problematicis. que tractatus ponit non esse repugnantes. Unde tractatus problematicis numerat quedam problematica et innuit q̄ in determinationibus eorum sanctus Thomas venerabili Alberto sit contrarius. Sententias etiam aliquas aut rōnes que non sunt venerabilis Alberti eius esse dicit sancto Thome sententias et rōnes que nequaquā eius sunt attribuit et rōnes easdem postea soluit Et ita thomistas rōnibus illis quas venerabili Alberto ascripsit rāq̄ victos et quasi victos relinquit. Producentur testimonia cōcordie p̄ que hic tractatus problematicus q̄rum ad huiusmodi potest rōnabiliter impugnari et lacerari. non tamen per hoc negat tractatus concordie quin veras rōnes et sententias vtriusq̄ etiam doctoris cōmunes tractatus problematicus contineat quos idem tractatus problematicus sanctum Thomam aut thomistas ab illis rationibus et sententiis diuidat. Dicitur secundo. q̄ in exemplari correcto habetur sic. Quedam producere instituit per que tractatus ille poterit rōnabiliter impugnari. quoniam ostendit ea que producat horum duorum doctorum concordiam. Dicitur tercio. q̄ si in hoc passu prolatum esset vnum verbum leuitatis sufficeret vltio pene talionis nec debebant inferri atrociores iniurię q̄ erant acceptę. Etiam merito perpendisset editor tractatus problematici quibz verbis ipse in suis scriptis vsus est ipune In hac inuectiua sua attribuit formalis anisipias nas potestati aereaz nequias. vocat eos sup̄sticiosos et cū antip̄o trāsiliētes inaccessibiles montū eternorum sum

Apologia

mirantes In tractatu suo pblematico doctrinā moder-
noꝝ vocat signēta. modernos noiat epicuros de vene-
rabile Albertū dudū fuisse doctorem sancti Thome si-
cut nūc est doctor suus. q̄ p̄sualioes q̄ scō Thomesunt
demonstratiue sunt sophistice. Et scūs Thomas puta-
uit q̄ Albertus esset inimicus veritatis. Et q̄ nūmiz
scūs Tho. ignorauit distinctiōem inter mobilitatē que
est differētia subalis corpis et mobilitatē q̄ est passio cō-
sequens. q̄ p̄ hanc ignorantia oēs platōmici et nō nulli
peripatērici fuerūt seducti. Ita vt putarēt subam sen-
sibilem esse formalit̄ de genere accētis. Propter ista nō
est editor tractatus pblematici talibz conuicijs qualibz
ostensioē cōcordie agit impugnat. Rūde stulto. q̄
dixerit fratri suo facie reus est gehēne ignis. verbū est
nostri saluatoris Barthel. v. Ne pfundaris. Istud et
q̄dam isti hic p̄iuncta habent ecclesiastici. iij. Naterur
etiā ibi nō p̄iunctas verbo veritatis vilo mō. Eua-
re videt velle abijcere p̄ducta documenta p̄cordie que
qualiter euaserit et inuaserit p̄m patuit et inferius ap-
parebit.

Inuectiua quinta

Quintū punctū est in fine p̄menti de anialibz libri
politicor. metaphysice Causaz. physicoꝝ. et in li-
bro tercio de somno et vigilia de cōcorditer venerabilis
Albertus se nihil ex p̄p̄is in sua doctrina physica des-
terminasse. s̄ tñ sententiā peripatēricor. put melius
potuit exposuisse. Quā videt elici q̄ p̄fatur cōtradictō
nis pblematice certamē innitit modaciter detractorio
doctoris vere p̄cordiā quasi inter se veraciter discordā-
tū improprio. Qui obstat q̄ p̄suppositū est de famo-
sa modernor. et antiquor seu inter Buridanistas Al-
bertistas et Thomistas p̄hos voce publica. p̄fentitūz
et sibijnuice dialectice obuiantū ac sine quouis federe
p̄tinaciter cōtradictentiū cōtrouersia q̄ teste p̄ho indis-
serēter veras circa verū falsū et neutri adeo q̄ in hoc
p̄babili et iprobabili et neutro ad hoīem certamē nihil
phitit q̄dam falsā eē q̄busdam veris p̄babiliōz. Pro
qua p̄trouersia tanq̄ amicable pacificor veritatis cer-
te inq̄stioz exercitū odiose turbatiua ad verisimilitudi-
nē doctrine Aristotelis p̄ipatēricor p̄ncipis. vicini-
orem moderate reducenda sumptit vt p̄fertur orum p̄-
fati tractatus editio. Nec sunt verba inuectiue.

Responsio

Certamē illud vt est p̄dictū innitit ignorantie et erro-
ri nō tamē p̄nt mendaces p̄uinci p̄certates discipuli ni-
si p̄fē eos habuisse intentionē fallēdisiue falsū dice-
di. q̄ nō est verisile. q̄ credebāt eē ver. q̄ dicebāt. et ita
magis falsebant q̄ falsebāt. Nō etiā ipis est imponen-
dū detractoris improprio nisi p̄stet eos intendisse deni-
gratōem forme alicuius doctor. p̄missor. Famosa los-
cus ab auctoritate dei est firmissimus Sed locus ab au-
toritate hoīs est infirmus adhuc foza vulgaris minus
asserit p̄babilitatis. Quedā falsa eē q̄busdā veris p̄ba-
biliōz. Assertōnes ille ipius tractatus pblematici q̄
ponit p̄trouersia sepe dēm sunt false. sed non sunt pro-
babiliōes q̄ testimonia q̄bus ostenditur euiderē dis-
cordiū doctorum concordia

Inuectiua sexta

Extū est. nō itaq̄ est certū q̄ ea q̄ venera. Alber-
scripsit in philosophicis sint sue opinionis proprie-
tati repant in suis theologicis Nūmiz q̄dē dicere p̄ho

Gerardi

q̄ positio alicuius doctoris attēcti extranea differt in
disputatōe dialectica ab opinione cōi et dēm factūz vt
nomie vniuersitatis p̄teritū discrepat a dictor facto no-
mine sui mēbz p̄ticularis. In q̄ tñ die casu sentētia to-
tius vincit iudiciū p̄iuarū p̄ris q̄d innuēs Augusti-
nus Turpis inq̄t est ps q̄ nō p̄cordat cū suo toto eo q̄
in multis p̄tra oēs sape ē desipere. itaq̄ p̄bia Alb. p̄ipa-
thetica ē p̄babilit̄ certior sua opinione quā de circa idē
esse. p̄p̄ia theologia. Nec sunt ipius verba inuectiue

Responsio

Nūmiz. Hic p̄cedit quoddā sextum punctū ponē
noie p̄prio sui mēbz nō p̄ueniēter vene. Alb. ponit ps
et mēbz philosophicis gentilexercitū tanq̄ ille sit totū
eius. q̄nimo vene. Alb. dicēdus ē ps totius sublimio-
ris scz theologicis certus ac etiaz xp̄ifidelis philosophicis
vniuersi q̄d colit p̄hiām purgatā et correctā p̄ theolo-
gicā disciplinā. Quā gētilis p̄hi iuncti p̄erre. i. p̄parati
xp̄o et eius doctrine sunt ablopti. vt inq̄t b̄tūs Augu-
stinus exponēdo psalmū centesimū quadragesimū. in-
quit Augusti. Turpis est ps. tercio p̄fessionū Augu-
ponit hec verba. turpis est ps vniuerso suo nō p̄gruēs
et notet suo sentētia totius vincit. Hoc videt fauere il-
li q̄ quarto metaphysice circa antiquor. philosophan-
tū errores ponit Aresto. scz si omēs laborauerint aut
oēs desipuerint duo aut vel tres sani sint v̄ intellectū
habeāt. hos q̄dē videri laborare et desipere. alios vero nō
tanq̄ veritas iudicare pluralitate. P̄bia Alb. p̄ipa-
thetica nō est sua quasi in illa eius sentētia aut doctri-
na sit p̄tera. s̄ q̄ p̄ eū fidelit̄ ē collecta et expōita. P̄o-
babilit̄ p̄babilitas p̄cise nō adiungit ap̄te p̄bie peripa-
thetice. Q̄ cū p̄bia p̄ipatētica p̄ncipaliter sit scia sibi
potius d̄z a tribui necessitas demonstratiua. Certior ē
nō videt ver. Nā p̄bia p̄ipatētica p̄tenta in codicibz
gentiliū mixta est erroribz etiā fidei p̄trarijs q̄ p̄uenē-
rit ex caligine obscuratōe natural̄ rōnis quā illumina-
uit splendor doctrine xp̄i. quēadmodū magos illustrauit
splendor stelle. Quā videt q̄ sentētia philosophica quant-
ven. Alb. ponit et qua v̄tisi theologia vbi p̄iungit altio-
ri lumini. s̄ fidei sit iudicanda lōge certior q̄ hec ipa. put
eā colligit et exponit in p̄bia. p̄ficiē in inferius et v̄tio-
ne ipius ad superius. Quā scia subalternata censet p̄fici
in h̄ q̄ p̄iungit scie subalternati. Opinione nō videtur
v̄tī debita p̄parōne. nam p̄bia peripatētica nominat
p̄ncipaliter sapiētiam vel sciētiam quā cōparat opinio-
ni proprie theologicę venerabilis Alberti.

Inuectiua septima

Septimū est Albus et Thomas talit̄ circa quas
litate sciaz rōnalit̄ discrepat q̄ has ille noiat spe-
culatiuas. iste vero p̄cticas. Q̄d nō apparet in eodē tra-
ctatu vsq̄ poni quātominus vt iste p̄car redargutor
suo actori ipingit asseri tñ desup tunc t̄pis viguit cons-
cors antiquor. p̄tra modernos disceptatio. Iet scriptu-
ra eiusdē sci Tho. seipm sup vera habitus speculatiui
et p̄ctici d̄mā declarantis in qua ponit q̄d speculati est
opus practici q̄d a p̄ho et Alb. d̄z quoddā pati seu ap̄-
phenitiū mutari sile imutationi sensus a suo sensibile
quam appellat Gilbertus porritanus actionem passis-
bilem. p̄barur eliciat q̄ in hac positioe non sunt omni-
no concordēs. Nec sunt verba inuectiue

Responsio

Non apparet in eodem tractatu vsq̄ poni Tractas

tus problematibus enumerat hoc problema primum inter illa problemata in quorum determinationibus ut asserit dicitur uidetur Albertus et Thomae. Preterea problema est speculatio contendens id est simul tendens ad utramque contradictionis partem. Cum ergo tractatus problematibus eius determinet sententiam venerabilis Alberti esse quod logica est speculatio potest inferri sine proacritate aliqua quod imponat sancto Thome aliam partem que de logica practica esse. Preterea in hoc puncto septimo dicitur quod sanctus Thomas ponit speculatio esse opus practicum per hoc imponit satis sancto Thome quod ipse dicat logicam practicam esse. Preterea hec ipsa inuictia tractatui concordie quod ostendit esse sententiam sancti Thomae quod logica sit speculatio. Obicit publice fame testimonium et longeuum pertinacis contradictionis exercitium. Opus practicum hoc a veritate remotum. Si enim hoc editor tractatus problematibus in scriptis sancti Thomae quereretur non illud sed eius oppositum inueniret. Hoc ex primo problematis decisione patet. Philosophus et Albertus plus in decimo ethicorum expressit dicitur quod speculatio est operatio. Cui in exponendo consonant sanctus Thomas et venerabilis Albertus ponentes felicitatem consistere in operatione speculationis et contemplationis veritatis que est operatio speculatio intellectus. Et preterea venerabilis Albertus in suo scripto circa sex principia dicit sic intelligens est agens. et intelligere est actio. et quis intelligere non sine passione sit quia recipere pati est. tamen prout intelligere est processus actualis intellectus in intellectum de actionem. Hec venerabilis Albertus. Et in de huius determinando de ipso intellectu speculatio de virtute motiva in opere considerationis attribuitur spiritui ut forme regenti. et intellectui ut efficienti et agenti. Et propter hoc dicit Alexander quod intellectus speculatio est sicut virtus artificis habens artem. Ars enim artificem mouet ut forma regens in opere. virtus vero artificis mouet ut efficiens et agens supra materiam. Deo venerabilis Albertus ibidem istis consonant ea que venerabilis Albertus dicit in secundo de anima. quam appellat Albertus poterit actionem passibilem. Quod speculatio sit actio passibilis consequens passionem non sunt verba Alberti licet possint vera dici. Sed hec sunt verba Alberti. contingit actionem actionem effici. Unde horum quattuor scilicet ipsius philosophi sancti Thomae. venerabilis Alberti. et Alberti in hac materia est conformis sententia scilicet quod actionem obiecti sensibilis in ipso sensu aut intellectus agens in possibili intellectu causatur species. que passiuè recepta constituit sensum aut intellectum in habitu siue in actu primo. Hunc actum primum consequitur intellectus aut sensus cognitio que est actus secundus. et ita speculatio nec nominatur prima actionem que est ipius intellectus agens nec illam receptionem spiritui intelligibilis que est media inter prima et secundam actionem. sed nominatur ipsam secundam actionem ut puta speculatio cognitiuam. Et proportionabiliter est dictum de sentire videre audire. et sic de alijs actionibus sensibus. Et ita sanctus Thomas et venerabilis Albertus in hac positioe sunt concordantes penitus.

Inuictia octaua

Etiam est. In hoc illi doctores antiqui consonant quod vniuersale ante rem in re et post rem non coincidant in essentialem vnius forme essendi intelligendi significandi nominandi seu predicandi identitate. Quia in re quod equiuoce in philosophia sentiant declarat discors tractatus sancti

Thome de quid dicitur entium et tractatus magistri Johannis de noua domo summi Alberti de esse et essentia scriptura. Quis fortassis istos doctores iuxta scripta sua hinc inde in eorum libris philosophicis et theologicis varie dispersa fideliter intelligenti sint modo quodam equiuoco loquendi realiter indidit. Quia tamen scriptum est quod homines probantur sermone sicut vasa erea sono. Unde elicit philosophus quod qualis vnusquisque est talia loquitur. eo quod ad hoc datus est nobis sermo. ut per eum fiant mutua nostre voluntatis. ut ait Plato indicia. Cui concordat philosophus vbi dicit de ipso hominem esse animal socialiter communicatiuum quo loquitur. Ideo ex huiusmodi equiuoco loquendi modo deprehenditur probabiliter proportionabilis eorumdem in re dicta dissensio. presertim vbi vnus negat quod alter affirmat vtpote vbi sanctus Thomas ponit naturam communis vniuersalitatem ex sola vi accidentium singularium abstractiuam quam resoluit Albertus ad communem suam vniuersalem extra animam formatorem influentiam accidere. Et vbi ille speciem intelligibilem esse quidditatem obiectaliter intellectam omnino negat quam iste sub distinctione saluat ac vbi ille contra Aristotelem ea quod sunt in voce earum que sunt in anima passionum. id est speciem intelligibilem ab intellectu passiuo siue passibili apprehensam seu passibiliter conceptam. notas restant de verum exterius non significare speciem intelligibilem nisi quatenus ab intellectu ipsam per modum artificis compante. Istam non discernendo eloquium eius rationale. quod est secundum intentionem ab eloquio suo reali seu prime intentionis significatiuum. Iste vero Aristoteli consentiens huiusmodi speciem intelligibilem per differentiam rationis rerum rationalis et intellectus rationantis notionaliter equiuocat. et sic penes intelligibilia sue notionis passiuæ et actiuæ signa in distinctione sui defensoris quas propositus reprehensor insipienter mordet notata sermone rationaliter variat. vbi quoque ille identitate essentiali vniuersalis ante rem in re et post rem non posset cum diuersitate formali sui essentiae proprias sue quidditatis terminos concubiler flueret rem quaz informat constitueret et intellectu quem obiectaliter et cognitiue actuat perficeret stare. quam iste veraciter approbat. Unde claret quod in hoc isti doctores veraciter consentiunt quod idem numero numerofitate definitiua nature specificæ quam ipse identitate vocat plus singularitatem nature formaliter a atome. et Albertus vniuersalem numeralem essentiam in se ipsa per se et modum indiuidue est vniuersale. pur est quod dicas eandem rationem obiectalis intelligendi et principium intentionis huiusmodi obiectum cognitum cum potentia cognitiua assimilatis. Licet differat penes variam suam formalem. hinc inde ad suam appellatum suppositum et intellectum habitudinis cōcretōem ipsius ad diuersitatem generis et spiritui predicamentalis sicut exemplificat in tractatu reuera prehensente Hec sunt verba inuictie.

Responsio

Discors tractatus. Si inter Thomam et venerabilem Albertum sit concordia. ut ostensum est. et eis dissonet magister Johannes de noua domo tunc ipse non debet dici Albertus Summi de plus in postpredicamentis. Consequenter plurimi magis dilectos et honorabiles apud se priores dicere. Est autem pene alienissimus portus hic modus. Et de quodam poeta litterarum superscriptionibus nil est liberalius. Quod quodam equiuoco loquendi. Varius modus loquendi seu eandem sententiam exprimendi non equiuocus. sed diuersuocus debet dici. Unde venerabilis dominus Albertus capto quanto circa Porphyrium dicit. diuersuoca sunt nomina

na vnus et eisdem rei fm substantiā. Ita q̄ institūtes no-
mina illa diuersis rei proprietatibus instituendo fuerūt affe-
cti vt ensis mucro spata gladius framea et hmoi. Realiter
indiuisi hic admittit q̄ in hac materia p̄fati duo docto-
res realiter sint cōcordes. Exequiuoco loquēdi mō dep̄-
henditur in re dicta dissensio. nō est modus loquēdi sanc-
ti Thomae magis varius a modo loquēdi venerabilis
Alberti q̄ modus loquēdi editoris tractatus p̄blematici
ei. Quapropter p̄ hoc argumentū non magis ostendit san-
ctum Thomā q̄ semetipm venerabili Alberto esse dissos-
num. Constat nihilominus q̄ eadem sententia p̄t expri-
mi diuersis modis sicut etiam eadē res potest definiri di-
uersis definitionibz. scz definitione quidditatis. causali.
descriptiua et quid nomis. In re dicta dissensio. hic illud
mutat quod prius admisit. scz q̄ sanctus Thomas et
venerabilis Albertus in hac materia essent realiter indit
fi. Ex sola vi accidentiū singulariū abstractiua. Hoc neq̄
q̄ est verum. nam sanctus Thomas naturā specificam
indiuatū a siue singularisatam. quā in secundo scrip-
tione distinctione tertia in cōmento periphermeniaz. et in tracta-
tu de quidditatibz entium ponit esse vniuersalem in re. dicit
de se esse cōmunicabilem. als cū non recte astrueret eaz eē
vniuersalem. Et ipsam substantiā singularem etiam con-
ceptam sine accidentibus dē non esse cōmunicabilem vt p̄t
ex his que ponit tractatus cōcordie in determinatione q̄
stionis que est de principio indiuiduationis. Ille speciez in-
telligibilem esse quidditatem omnino negat. Hoc etiam nō
est verum. Nam sanctus Thomas cōcedit q̄ ipsum ver-
bum posset dici forma vel species intelligibilis. vt patet in
tractatu concordie. Hoc etiam ponit in tractatu suo de re-
rum quidditatibz. Et venerabilis Albertus vt allegatū
est in tractatu concordie dē in libro de hoīe si proprie lo-
quimur species intelligibilis nō est materia consideratiōis cir-
ca quā est cōsideratio. sed potius res cuius est illa species
Hec sunt verba eius. Et subiūgit. sed si non fiat vis in h-
tunc species intelligibilis est in duplici cōsideratione. Est
em species rei vt species intellectus. Hōtē q̄ dē si nō fiat
vis in hoc. per hec em verba eius innuitur q̄ in isto mō lo-
quendi p̄prietate nō vitur. Et consideretur hic diligēter
an extrema ipsius enūciationis mentalis que est verbum
mentale complexum. formatū et cōstitutū per possibile in-
tellectum dici possent proprie ipse species intelligibiles in-
tellectui possibili formaliter inherentes. Poterit manus
ducere huiusmodi consideratio ad dephendendum quid
significet simplex dictio. Passionū. id est specierum intelli-
gibilium. sanctus Thomas dē passionēs esse conceptio-
nes intellectus. venerabilis Albertus dē q̄ passionēs sunt
forme et intentiones rerū. et q̄ passio anime est species rei
et q̄ passionēs sunt similitudines rerū. et q̄ vox significat
mentis conceptum. et q̄ voces sunt note intellectuum
et q̄ vbi verum et falsum. ab itaz est compositiō intellectū
Huiusmodi expositionibus expositio sancti Thomae est
conformis. Non discernendo eloquū eius rōnale ab elo-
quio suo reali. p̄bus frequenter artificialibz assimilat natu-
ralia vt q̄ materia prima naturalū per analogiam et pro-
portōem ad materiam artificialiū est cognoscibilis. et sic
in alijs Similiter Porphyrius dē q̄ spēs constituitur ex
genere et differentia. vt statua ex ere et figura Et venerabilis
Albertus vt patuit superius in p̄cio p̄io assimilat intelle-
ctum speculatiū ad virtutem artificis. Possunt ergo ta-
les comparatiōes fieri sine eloquiorum confusione repres-
sensibili. Inspiciēter morietur Tractatus p̄blematicus dē.

q̄ esse humanitatis vt est ante rem et in re est de genere sub-
stantie et vt est post rem est de genere accidentis et alijs
interpositis dē q̄ venerabilis Albertus asserit q̄ sit etiam
de prima specie qualitatis Dicit tractatus cōcordie q̄ hec
verba magis sonant maximam diuersitatem q̄ identita-
tem. Deinde dē tractatus problematice q̄ albedo. pur-
est intentio siue species notionalis est de p̄ma specie quali-
tatis. et vt est natura de recta specie qualitatis. Dicit tra-
ctatus concordie. Cōsideret studiosus an cōueniat dicere
q̄ intentio luminis aut albedinis sit spēs alterius q̄ lumen
et albedo cum specifica distinctio sit essentialis. Dicit edi-
tor tractatus problematice q̄ per hec verba ostensor con-
cordie insipienter mordet. sed q̄ sapienter editor ipse hoc
dixerat disertus professor veritatis iudicare poterit

Inuectiua nona

Quid est q̄ fm cōsonam eorūdem doctorum sensu
rentiam principium indiuiduationis substantie cor-
poris intersecum quo ipa existit in cōmunicabiliter in se
est radicalis materie omnibus formis receptibilibus inter-
minabiliter subiecte substantia qua substantia prima p̄
mo substat et cōmunicabilem substantiarum secundarū
essentiam quidditatem aut naturam tam genericam q̄ spe-
cificam vltimate terminat finit siue ad hic et nūc limitat q̄
q̄ virtute eiusdem materie extrinsecus per quantitates nū
meraliter designat eadem natura cōmunis accipit simul
indiuidualem et suppositalem a quoliter alio discretiōem
supponentes pariter hanc tam essentialē q̄ suppositalem
materie cōmunis et singulis distinctiōem q̄ illa pars est
speciei hec indiuidui contra quā differentiam optime cor-
litat rōnabilis principiorum essendi nature cōmunis et ex-
istendi suorum suppositū ei tam vage q̄ signanter subie-
ctorum equiuocatio penes vniocam et analogiam directā
tam et indirectam propriam et accommodatam intrinsecā
et extrinsecā forme totius et suppositi ei participatiue sub-
diti cōmunitate in p̄fato tractatu per consona. Aristote-
lis et Alberti in hac veritate eius philosophiā peripathe-
ticam christifideliter interpretantis testimoniā irreprobabil-
liter declarata. Ac per theologicam horum quattuor gre-
corum nominum vīsa vīpos ypostasis et prosopoy q̄ sig-
nificant latine naturam. appellatam. suppositum. et indiui-
duū seu modo loquendi. Aristotelis q̄ quid erat esse. q̄
quid est ipsum et hoc aliquid. Vado vero loquendi cōs-
muni theologorum essentia eius substantia persona. inter-
pretationem prout hec attribuuntur creaturis certissime
affirmata. Quam declarationem si iste redargutor bñ no-
tasset manū ori suo tanq̄ christianus philosophus superpo-
suisset. et hoc ridiculosum temerarij obrectoris principij
Si tacuisses philosophus fuisset. sapienter euasisses. Hec
sunt verba inuectiue.

Responsio

Tractatus problematice dē sanctum Thomam
aut thomistas dicere q̄ in indiuiduo sunt duo scilicet
esse indiuiduum in se et hoc est a materia. Aliud est eē dis-
uisum a quoliter alio quod dicunt oriri a quantitate.
Sed si inspiciantur premissa vtrūq̄ est a materia sub-
stantialiter ex quo quantitas nō distinguit vel numerat
nisi indiuiduata per esse materiale subiecti eius. Hec
sunt verba p̄blematici tractatus. Sed q̄ scūs Thos

De Monte

mas sit eiusdem sententie patet ex tractatu concordie in quo ponitur hec verba sancti Thome. forme indiuiduationis non est nisi ex materia et quocumque forme aggregetur semper remanet collectio illa comunicabilis multis quousque intelligat per materiam determinata et cum forma recipitur in materia circumscriptionis per intellectum dimensionibus omnibus sit aliquis existens in genere substantie et virtutem habens rationem indiuidui in substantia. Et non dicitur quod materia sub certis dimensionibus est causa indiuiduationis. ideo quod dimensiones causent indiuiduum. accidens enim non causat subiectum. sed quia per dimensiones certas monstrat indiuiduum hic et nunc. Et quod singularia ex causis vniuersalibus fortiter quasdam formas et virtutes que quocumque ad inuicem coniungantur non indiuiduant nisi per materiam indiuidualem. Et quod substantia indiuidua per seipsum. sed accidentia indiuiduant per subiectum quod est substantia. Et quod materia est indiuiduationis principium omnibus formis inhererentibus. Nec verba sancti Thome ponitur inter cetera in tractatu concordie. Quia illa materia pars est speciei. hec indiuidui. Articulus iste concernit punctum decimumquartum qui ponitur in tractatu concordie in octaua questione in qua ostendit satis extense quod in isto sanctus Thomas et venerabilis Albertus sint conformis sententie. Contra quam differenciam optime militat. hic variis distinctionibus dimiscat. sed non optime militat qui non triumphat. Sufficit tractatu concordie quod quidditas seu essentia specifica materialis substantie compositae indiuiduat in intrinsece substantiam materie. forme specificae proportionatam siue huiusmodi materia sit composita composita propria siue accommodata. Mutua siue analogia. directa siue indirecta. Testimonium in reprobabiliter declarata. Nec inueniuntur in tractatu pblematico. nec in hac inuectiva multa testimonia que contineant aut Aristoteles aut venerabilis Alberti verba in forma propria. Notum quatuor grecorum nominum vsus a vsu positis et propositis. Hic ostendit apparatus. nam contra concordie ostensorem producit grecum et latinum. Dicunt concorditer sanctus Thomas et venerabilis Albertus quod hec nomina a diuersis accipiuntur modis variis nec acceptiones ille deseruiunt impugnationi iam ostense concordie. Quam declaratio nem si iste redarguto hic ab impugnatione tractatus concordie pedem retrahat et ad ostensorem concordie probis se puerat. siue declarationi efficaciam attribuit taciturnitatem indicendi atque eripiendi nomen philosophi non tacenti Temerarij obrectoris huiusmodi conuicijs vltus est iam sepe. sed vteretur adhuc sepius

Inuectiva decima

Ecimū est quod ille tractatus errat in pingendo contrarietatem determinationis questionis si. quam allegat Albertus fuisse inter Auicennas et alios modi querendi si est loco an est simpliciter vel conditionaliter positi equiuocationi mutue eiusdem Alberti aduersus sanctum Thomam contradictioni quod tamen in eodem tractatu non legit. sed forsitan lippo sui cordis malivoli oculi somniauit. Hec verba inuectiva ponit

Responsio

Errat quod tractatus concordie per hoc non impugnat editori tractatus pblematici errorem alium quod errorem seu ignorantiam facti percipitur manifeste in eo quod tras-

ctatus concordie dicit sic. Tractatus pblematicus errat in asserctione istius contrarietatis non legit. Tractatus pblematicus ponit istud pblema quartum inter pblemata in quorum determinationibus ut de indiuiduo Albertus et Thomae. dicit etiam quod decreuit istorum pblematum ambiguitatem ad sententiam venerabilis Alberti limitare. Et determinat in istius quarti pblematis decisione quod questio an est determinata categorice demonstratione. Et exemplificando ponit istam demonstrationem. Prima causa est in actu effluxivo creaturarum bonitatum. sed vniuersum est capax talium bonitatum. ergo vniuersum seu mundus est. Consequenter. quod posita causa in actu necessario ponit effectus Dei dicit quod putat si est simplex et absoluta nota dubitandi equalens huic sincathegoremati antequam non quod formaliter nisi esse simpliciter. Sed quia querit esse finem quid seu accidentis. Et ideo terminari potest categorice sicut ponitur quia est. Et subdit quod rationes necessario concludunt quod questio si est correcta per an est vel propter quid sit categorice demonstrabilis aut aliquo modo persuasibilis. Et dato quod questio si est conditionaliter posita hypothetice demonstraretur illa demonstratio non esset potissima siue dubitationis solutio. Ex his poterat ostensor concordie colligere quod tractatus pblematicus poneret sententiam venerabilis Alberti esse quod questio an est demonstrata categorice. Et quia ponit pblema inter Albertistas et Thomistas poterat consequenter elicere quod tractatus pblematicus attribueret sancto Thome illam sententiam qua ponit quod questio si est demonstrata hypothetice posita per hoc attribuit ostensori concordie ineptiam seu inertiam intellectus sui cordis malivoli per hoc impingit eidez malignitatem voluntatis et appetitus seu affectus. Somniauit in hoc ascribit ostensori concordie torpulentiam cognitionis sensitiue. Et ita replet eundem malis vniuersaliter quodam ordine

Inuectiva undecima

Addecimū est. Medium demonstrationis potissimum me est finem personam Alberti et Thomae sententiam de finitio quidditativa subiecti implicans habitudinem proportionis seu finem quod ipsum causalem passionis eidez subiecto conuertibiliter inherens. Non autem est quidditativa de finitio passionis eadez demonstratione qua concluditur finem definitum demonstrabilis. et sic cum eodez subiecto contra regulam syllogisandi legem huiusmodi conclusionem nugaciter ingreditur. Quauis in eodem ponat tractatu redarguto rio huius oppositi. sed quod finem Thomae passio mediante sua definitio utat tali demonstratione medio Ita quod imediatum siue inherencie medium est hec ipsa definitio ut antecedenter demonstrata quod Albertus non dicit. sed tenet in septimo metaphysice quod definitio sua materialis seu proportionis quod causalis est adequatum huius inherencie scibilis intelligibilis seu vniuersalis qua proprium inest finem Porphyrium primo et principaliter speciei medium. licet in secundo posteriorum sentiat quod cum huiusmodi definitio demonstratiua sit finem proportionis tota demonstratio pone differens ipsa cum iam dicta definitione materiali includit eius formale in suo proprio genere definitionem quidditativam siue proprie essentie veritatez predicamentaliter notificantem et ad integritatem sui quid est. et quid et quia est subiecti precognitiones indemonstrabiliter prequisitas. in qua definitiua dupliciter non notat varietas venerabilis Alberti aduersus

Apologia

seipsum contrariā. sed ut dicit p̄fatus magister Iohānes de noua domo virtualiter vniuersa. Et saltem modo quo vna cōsubstantiali nomie significat differētia specifica. huiusmodi subiecti et propriū eius accidēs. Nec sunt verba inuectiue.

Responsio

In puncto hoc vndecimo nō impugnat inuectiua nō rabiliter tractatū concordie. et ita sufficit ea q̄ idem tractatus concordie. p̄duxit in q̄nti. p̄blematis decisione

Inuectiua duodecima

Duodecimū est. sicut corpus mobile. ita ens mobile ponitur ab utroq; doctore subiectū physice resolūdo hanc mobilitatē mō iam dicto ad nominale differentie ultime corporis physici et passionis ipsum proprie p̄sequētis identitatē. quod licet eliciat ex scriptis. hinc inde in eodē tractatu redargutorio allegatis. mō loquēdi op̄inas biliter transcendenti sapienti dialectico et sophiste fm̄ physiosophū cōmuni. quomō teste eodē. loquendū est ut plures op̄inabile respectu entis et non entis esse genus supponente. constat tamē contrariū in proprio eorundē circa eorundē phie naturalis textus. Ubi tenent sapere (ut pauci) singulos philosophie expositores scripto. In quod quod vnus expresse affirmat alter quadam rōne ly mobile ad propriū moris denominatiū simpliciter restringente negat. Unde scolasticus thomistarum et Alteristarum cetus accipit occasione verisimilem memorati problema. tis neutri in disputatione philosophica certaminis. Nec sunt verba inuectiue

Responsio

Tenentur sapere ut pauci. In puncto sexto innuitur q̄ in philosophia venerabilis Albertus teneatur sapere ut multi. quia turpis est pars que non concordet cum suo toto. Hic innuitur q̄ in hoc puncto duodecimo debeat sapere (ut pauci) Negat sanctus Thomas. nō negat subiectū physice posse poni corpus mobile. nec venerabilis Albertus negat ens mobile posse poni subiectū physice. Est verum q̄ in materia huius problematis est diffusio valde tractatus concordie. et tamē hec inuectiua in hac materia expedit se breuissime sine impugnatione. p̄ductoris in tractatu concordie. Accipit occasione. Recte dicit accipit. nō em̄ est occasio data sed accepta

Inuectiua tredecima

Tredecimū est. sicut abilitas aptitudo ordo capacitas et desiderium materie ad susceptionē forme cōincidunt in quodā splendore ipsam formaliter p̄elustrant. et sic materialiter fecundante seu naturaliter gravidante. Ita inchoatio formaz de potentia talis materie p̄ generationē que est trāsmutatio huius totius in hoc totus educibilis p̄existit in eadem iuxta consonā p̄fatorum doctorum sententiā vario loquēdi modo in diuersis scriptorum suorum passibus explicatam. Sed ex hoc q̄ philosophus dicit huiusmodi ipsam naturalem materie. ad formam ex ea sic educibilium grauide analogiam. Ideo nō p̄sunt in ea specificē physice aut genericē sed tantū analogice. propter quod similitudo quā allegat Albertus de genere et specie logico est absurda. Quod vltimū absit. Si vere dicit plus q̄ cōmunicantia in materia conueniunt in genere. et licet genus nō sit materia. non est tamē sine ma

Gherardi

teria. phoc innuens q̄ materia habet duplex esse. scilicet subiectiū quod est intransmutabile et potētiāle quod est de p̄uatione ad formam trāsmutabilem p̄rouit deducit euidenter in p̄fato septimo p̄blemate cuius notanda est cōclusio que sic dicit. Solutio ergo p̄dicti. p̄blematis nec fm̄ mentem sancti Thome. nec fm̄ rōnes Alberti alia firmitate amplectenda ē q̄ in lumine rationis ex principiis peripateticorum formate potest colligi que reuera in determinacione p̄posita eatenus orthodoxe fidei consonat quas tenus operi mundane p̄pagationis a deo in cunctis cū natura opera creationis dispositiois et ornatus ei p̄uia generaliter multiplicatē non discordat. Nec s̄s s̄ba inuectiue

Responsio

Similitudo est absurda. Hoc tractatus concordie nullatenus dicit. imo etiam similitudine ponit in hoc q̄ dicit. non est nimis insistendū isti similitudini. quia in hac similitudine est multū dissimilitudinis. non autem dicit q̄ similitudo sit absurda. Sed in deductione dissimilitudinis dicit q̄ genus logicum realiter identificatur cum qualitate suarū specierum non autem physicum genus identificatur cum formis substantialibus. Et p̄terea licet rōnale educatur logice de potestate animalis quod est genus logicum. esset tamen absurdum dicere q̄ rōnale educeretur physice de potestate ipsius materie. que est genus physicus. Pariformiter licet in substantiis separatis in corporibus celestibus et in artificialibus species et differētie educantur de potestate generis logici. non tamē in illis forme educantur de potentia ipsius quod est. aut materie. potētiāle ad formam trāsmutabilem In tractatu concordie ponitur de illo potētiāli etiam sententia venerabilis Alberti notanda est conclusio Tractatus concordie notant verba que in tractatu p̄blematico p̄cedunt illam conclusionē immediate scilicet ista. Nec est determinatio huius problematis fm̄ mentē Gherardi Porphyrii et doctoris magni illos in hac parte insequētis q̄ntum ad sensus peripateticorum quorum Aristoteles erat caput et princeps. non autē q̄ntum ad veritatem fidei Non em̄ fauet sane doctrine q̄ agens scdm̄ sub deo. p̄ducit substantiā forme. aut q̄ illa oriatur ex materia sicut ex sua radice. aut q̄ ipsa partim creetur a deo. et partim formetur posterius a natura. ex quo substantia est ens per se forma quidem substantialis in actu seu actus p̄ se. omnis autem actus p̄ se fuit ab actu a se perfecto. qualis est deus solus Nec potest aliquid pullulare vel surgere in actum essendi ex aliquo quod in se nō est in actu qualis est materia Nec potest natura agens p̄ virtutem accidentalem et nō p̄ cōtinentiam suam causare totam vel partem substantie. q̄nto illius est agere substantiam cuius virtus agendi est substantialis pura solius primi seu dei. Nec sunt verba tractatus p̄blematici vbi supra. Insuper ostensor concordie notant modo illud quod tractatus p̄blematicus ponit in fine de cōsionis vndecimi quesiti seu problematis ibidem dicit sic Alferere pro vero in philosophia quod falsum est in lumine fidei non est mentiri eo q̄ est dicere id quod conforme ē talibus principiis. et cuius oppositum nō cōtinetur in virtute illorum principiorum quomō saluamus in theologia verba dei sine mēdatio que prolata erant fm̄ conformitatem et exigentiam causarum inferiorum. puta cū dicit Iohannes subuertendam Antiuē. propter demerita populi quod tamē non accidit. Nec sunt etiam verba tractatus p̄blematici. Non fauet sane doctrine. Quidē tractatus concordie multis testimoniis q̄ venerabilis Albertus est con

De Monte

trarie sententie tam quo ad pducem substantie q̄ ad educem forme et materia. **A**sserere p̄ vero quod est falsum in lumine fidei. **N**ec est ddm̄ q̄ nunq̄ aliqd taliter est verum in vna scia q̄ id ipm̄. i. ipm̄ scdm̄ eumdem sensum acceptum sit falsum in sciētia quacūq̄ alia nam q̄libet verum p̄sonat cuiuslibet vero et dissonat cui libet falso. Si ergo esset aliquod verum in vna sciētia et hoc ipm̄ esset falsum in alia tunc in illa alia scia contra dictorum illius veri esset verum. sed hoc implicat. quia si esset p̄dictorum veri. a vero dissonaret. et si esset verum eidem p̄mo vero consonaret et sic siml̄ p̄sonaret et dissonaret quod implicat. Unde hec denunciatio ip̄ius **Jonas** prophete **Annie** subuerteret scabat in causis scdm̄ et in ip̄ius populi demeritis existeret ordinem et dispōē ad **Annie** subuersionē et hoc erat verum. **N**ō aut̄ significabat futuram esse actualem executōem illius subuersionis. Et hoc etiam sciebat **Jonas**. **N**ā dē in vltimo capitulo p̄occupauit vt fugerem in tharsus. scio em̄ quia tu deus clemens et misericors es patiens et multe miserationis.

Inuēctiua decima quarta.

Ecimū quartū est. definitio substantie materialis physica indicans quidditatem realem nature forme aut essentie totius quod vocatur a p̄ho sinolum. id est simul totum ex potentia et actu rei naturalr̄ genite cōpositum seu elementariter integratū includit fm̄ mentem **Alberti** et **Thome** p̄sonam specificam materie cōmunis non indiuidualiter signate substantiam. nō obstante q̄ hec materia est p̄rium forme totius dantis ei esse vniuersale subiectum cum qua facit illam subalternā quam appellat sanctus **Thomas** ex natura cōmuni et supposito cōpōem essentiali generis et differentie constituentū esse specificum coordinatiōni super ip̄am cōmunicabiliter resultanti sicut indiuiduum vagum subditur generi et sp̄i naturalr̄ inderer minatis subordinatū. Unde patet notabilis h̄az op̄iōnium differentia. **H**ec verba ponit inuēctiua

Responsio

Criteria est p̄rium forme totius dantis ei esse vniuersale subiectum. **N**ec sanctus **Thomas** nec venerabilis **Albertus** materiam specificā ponit subiectum forme totius sed vt̄q̄q̄ ponit eam partem forme totius intrinsecam et essentialē. sicut indiuiduū vagum subordinatam. Ponit vt̄q̄q̄ p̄stitutum ex forma partis et materia specifica esse sp̄em et vniuersale an rem existēs supra indiuiduum vagū quod est vniuersale in re. **H**ec patet ex tractatu concordie in octauū. p̄blematis determinatōne. ex qua etiā apparet q̄ nō est aliqua p̄traversia sancti **Thome** et venerabilis **Alberti** in hac materia.

Inuēctiua decima quinta

Ecimū quintū est. celum moueri ab angelo sibi iussu dei motum p̄petuum naturaliter viuificū instrumentaliter influente nō repugnat doctrinē fidei vt̄ p̄fati doctores cum **Auicenna** testant̄ orthodoxy. nō obstante q̄ celum nō sit p̄rie animatū aut aial vt̄ planta et animalia subcelestia put̄ ambigue et suspēs siue disceptat in eo q̄ iste captiosus moros nūq̄ frustra

inficiari. p̄blemate. quod em̄ supponitur pro tanto parti circa fidei veritatem naufragiū pro quanto ponit hunc motum temporaliter incepisse et cū magno impetu vlt̄ ignis diluuiū causaturo cum tempore destitutus fore. **N**ec sunt verba inuēctiue

Responsio

Ambigue et suspensue disceptatur **Tractatus** p̄blematicus de sic de hoc vt̄rum celum sit corpus phyicum et aiatum dissonant fides catholica et secta p̄ho. **E**t fm̄ p̄hiam **Aristotelis** celum est animal mouens seipm̄ et viuens deliciose vita sempiterna. cui sententie obuiat fides catholica. **H**ec sunt verba tractatus p̄blematici que non ponunt tanq̄ ambigua aut suspensua. **Tractatus** vero concordie p̄ducit testimonia quibus ostenditur q̄ sanctus **Thomas** et venerabilis **Albertus** conformiter astruant q̄ circa animatōnem celi sententia p̄ho nō obuiet sententie fidei catholice. **C**apitulosus moros. **H**ic ad exprobatōnis exercitium reuolat a quo paulisper iam paulauerat **Ignis** diluuiū causaturo. **I**stud est alienum a p̄posito

Inuēctiua de/ cimasexta.

Ecimū sextum est dicat concordia p̄fatorum doctorum cum p̄hia **Aristotelis** sententia q̄ for̄ me elementoz maneat virtualiter in mixto saluate in vna simplici eiusde mixti ex eis mediocriter alterati forma sicut trigonum manet analogice in tetragono et vegetariū in sensitiuo. Quod dictamen q̄ habet triplicem famosum illud aliter et aliter exponentiū intellectum in disceptatōne p̄blematis circa hoc moti trifaria luculenter apertum patet q̄ insulsa sit sui temerarij redargutoris p̄dictio. **H**ec sunt verba inuēctiue.

Responsio

Quod dictamen quia habet triplicem famosum intellectum. **I**stud dictamen nō ponit tractatus p̄cor̄ die sed post testimonia quibus ostenditur p̄cordia sancti **Thome** et venerabilis **Alberti**. in hac materia dē sic q̄ homo est corpus mixtum et tñ non puenit dicere dicere q̄ in ip̄a rōnali aia que est simplex forma ip̄oz elementozum substantiales forme substantialem numerent si cur nec aia vegetatiua et sensitua numerant substantias liter in rōnali aia. **E**t subdit paucis interpositis q̄ tractatus p̄blematicus dē mirū esse quomō virtus posset substantiā derelinquere. **R**espondet tractatus concordie mirabilibz esse q̄ tractatus p̄blematicus non aduersit q̄ p̄tutes elementoz in mixto nō magis derelinquūt ip̄oz elementoz substantiā q̄ virtutes anime sensitue in hoie derelinquunt aiam sensitua et q̄ luciditas et dyaphaneitas in quibusdam elementis et elementaris derelinquunt substantiā celi cuius naturā p̄cipant fm̄ analogiam vt̄ tangitur in sc̄do de anima. **N**ō insulsa sit sui temerarij redargutoris p̄dictio. **O**reat p̄uicelias. q̄ de nihilo producit eas. **E**t em̄ nihil atq̄ falsum q̄ tractat p̄cordie faciat mentem de illo dictamine.

Inuēctiua deci/ masextima.

Ecimū septimū est. **N**ec verbū **Aristotelis** **Embrio** hois p̄mo viuūt vita cibatiua seu veget
b i

Apologia

ratina plante. deinde vita sensitiva et ultimo vita rationa-
li potest dupliciter verificari. scilicet virtualiter ut dicitur Albertus aut
formaliter ut tenet in uno passu Thomas licet dicat ali-
bi quod posset saluari per experientiam facti positio Alberti.
Unde patet quod hoc dictum generat rationabilem positionem per
blematis tam respectu eiusdem ad seipsum quam ad alterum occasione
de pertinacia Alberti adversus Thomam contra-
dictionem est per assertionem sui redargutoris contra positum
tractatum mendaciter infamatum. Hec sunt verba inuective

Responsio

¶ Licet dicat alibi quod posset saluari per experientiam fa-
cti positio Alberti. nequaquam hoc dicit sanctus Thomas
nec tractatus concordie sed tractatus concordie dicitur sic. deci-
sio premissi dubij dependet a quodam quod est facti. Si
enim in embione ante infusionem rationalis anime primo
sit vera nutritio et postea aliqua sensitiva cognitio solus
rem tractata quod est valde verisimile tunc oportebit in em-
bione ponere successivum substantias anime vegetative et
sensitivae ante infusionem rationalis anime. Si autem non tunc ea
que sunt in embione poterunt attribui ipsi parti for-
mativae que est in semine patris. Et ita patet quod inter san-
ctum Thomam et venerabilem Albertum in hac materia non
est simpliciter contradictionis pertinacia. mendaciter infama-
tum nullo modo asserit tractatus concordie quod tractatus
problematicus dicat contradictionem pertinaciter esse inter san-
ctum Thomam et venerabilem Albertum in huius proble-
matis decisione. Et ideo nequaquam verum est quod tractatus
problematicus per tractatum concordie de illo sit menda-
citer infamatus. Sed ex similitudine huiusmodi comen-
tis evidenter potest deprehendi affectus editoris tra-
ctatus problematici.

Invectiva de/ cima octava

¶ Cima octava est. In hoc Thomae et Alberti
sic circa identitatem et diversitatem potentiarum ani-
me sensitivae dissentiunt. quod illi ponunt eas tamen
specificari per sua obiecta. Non vero sic et per sua propria
subiecta ex eo quod sunt vires secundum Gilbertum pozitranum pas-
sibiliter activae. id est notionaliter apprehensivae et viras-
siter eurgere et ita non simpliciter activae aut passivae sed fa-
cultates modo utrobique permiscue cui ideo non repu-
gnat diversitas respectus duplicis specifica. Hec sunt
verba inuective.

Responsio

¶ Dissentiunt quod illi ponunt eas tamen specificari. Istud
non dicit tractatus concordie. sed dicitur quod tam sanctus Thomas
quam venerabilis Albertus virtutem sensitivam species accipiant
per habitudines seu relationes ad actus et obiecta. secundum
Gilbertum notionaliter apprehensivae et vitaliter eurgere.
Hec verba ipsi Gilberto sunt aliena. Ille non dicit aliud
adpositum quam quod contingit actionem actione effici. Cuius
explicatio et etiam quomodo sensitivae vires sunt facultates
non simpliciter activae aut passivae sed modo utrobique permiscue de-
claratum est in puncto septimo satis late non repugnat
diversitas respectus duplicis specifica. Istud impugnat
tractatus concordie in duodecimo problematici decisione

Gerardi

Invectiva de/ cimanona

¶ Cimanona est secundum personam philosophi et prefato
rum doctorum sententia non dicit intellectus humanus
nisi secundum statum suae vite mortalis quomodo libet
ad intelligendum pura immaterialia supra sensum et fan-
tasmata eleuata naturaliter erigere non obstante quod in pro-
blemate probabiliter disceptato ponitur concordia utriusque
quod patet defensione evidentissimis philosophi testimonij manife-
stata et ab utroque prefato doctore in varijs suis scripto-
rum passibus penes geminum intelligendi modum du-
plici rationis humane vultu scilicet superiori et inferiori na-
turaliter proportionatum irredarguibiliter approbata. Nec
per hoc a mordaci memorati tractatus aucupe in meri-
to correpta. Hec sunt inuective verba

Responsio

¶ Donum concordie utriusque partis defensione ab utroque
prefato doctore approbata. Istud non apparet verum dicit enim
tractatus problematicus quod circa istud problema est contra-
versia inter albertistas et thomistas primi enim faciunt esse
de sententia philosophi quod separata a materia sensibili et imagi-
nabili noscuntur a nobis per intellectum a fantasmatibus li-
berum et ad seipsum reflexum seu conversum Thomae
vero arbitrantur Aristotelem contrarium sensisse puta quod ab-
solutum fantasmatum impossibile est intellectum humanum quicquid
ex solis naturalibus intelligere. Et postea subdit quod al-
bertiste asserunt valde possibile. imo naturalissimum esse
dicunt quod in lumine mentis que est portio sue intelligen-
tie divina sine eclipsi fantastica intelligat ultra cum fan-
tasmatibus non creta velud superius de hoc probabiliter
est obiectum et per rationes necessarias processum Thomae
vero videtur oppositum impossibile quod qualicumque modo na-
turali id sit possibile et in fine concludit quod intellectus agens
est ars in hoc quod est formale activum intelligibiliter fan-
tasmatum et ipsius intellectus possibilis antequam sit in ac-
tu intelligibili omnium fantasmatum quo facto ipse efficitur for-
ma intellectus possibilis. ita quod ex intellectu possibili fan-
tasmata intelligente humano modo formato et intellec-
tu agente diuino modo ipsum eleuante fit unus habitus
diuinus sententia premeditationis. Hec sunt verba tra-
ctatus problematici quod tractatus concordie impugnat in tres-
decimo et decimiquarto problematici decisione. Aucupe
dicit Aristoteles quarto metaphysice si antiqui philosophi tales
hant opiniones et talia enunciant de veritate quo modo
non est dignum respondere philosophari conantes. Nam volan-
tia persequi erit utique veritatem inquirere. Ad huius for-
tassis similitudinem libuit ipsi inuective concordie ostentorem
nominare aucupem. Verum non est ostensor concordie presen-
turus velud aues aliquas veritates siluestres et in obs-
curitate aeris fugaciter volitantes sed collegit tanquam aues
domesticas quasdam veritates educatas in doctrina fan-
tasmata sancti Thomae et venerabilis Alberti. quos scolasti-
co prubernio discipulorum doctorum eorumdem coicauit. Nos-
scio an ob hoc ostensor concordie debeat aucupes nuncupa-
ri. Mordaci mordacitas solet caui non aucupi attribui.

Invectiva vicecima

¶ Icesum est. Ostendit quod possit iam dictus intellectus
ad intelligibile substantiarum separatarum presentias

De Monte

Quod dolibet raptus in determinatā earundē qz est relucētia apprehendere. nō tñ p̄ definitiōes sui qd est ter/ minos circūspicere seu veritatē eoz essentialē cōprehen/ dere. Quod qz p̄positus tractatus minime asserit ideo nūm̄ ab illo q̄ (sicut dē qdā p̄pheta) p̄fecte loquentē abhominat̄ frivole reprehendit̄ q̄uis sit verissima in p̄s/ ris q̄ suis scriptis p̄miscue philosophicis et theologicis et resolutio sue opinionis p̄prio ingenio p̄corditer dicta ris sentētia qd sicut in eodē p̄blemate p̄ parte opinio/ nis sue verisimilioris arguit̄. Ea ps aīe rōnalis q̄ fm p̄m sapit p̄ p̄ naturalem sue particule diuine sue mē/ tis deformis extrasum ad speculatiū dei et cuiuslibet al/ terius qd dicitis separare intuitum raptim attingere et sic ad passibile eiusdem apprehensione citra vitale hu/ iusmodi p̄ceptus dialecolem que anagorico tractus sup/ naturalis indiget funiculo naturaliter suspendi. Hec s̄ verba inuectiue.

Responsio

¶ Non p̄t definitiōes sui qd est terminos circūspice/ re seu veritatē eoz essentialē cōprehendere. Hec non sunt verba tractatus p̄cordie sed ista. Non p̄t eaz qd dicitates cognoscere siue cōprehendere. s̄ mutat editor inuectiue hic et alibi ad libitū verba tractatus p̄cordie. Minime asserit multo min⁹ tractat⁹ p̄cordie tractatui p̄blematico hoc opingit. Veritatem unpugnatio que/ dam hic occurrit. Nam tractatus p̄blematicus dē de/ fensores sententie sancti Thomae dicunt q̄ nequaquā in/ tellectus humanus in corpore potest separata cōprehē/ dere nec etiam directe per suas species p̄rias intellectu attingere in hoc p̄trarie sentientes nobis qui sententiaz venerabilis doctoris magni p̄stentur. Dicitur em̄ q̄ intellectus noster possibilis cōprehensiv⁹ formaliter per agentem intellectum videt seipm̄ in lumine p̄prio. Et inde assurgit ad intuitum sincerum et purū superio/ rum intellectuum tam celestium q̄ etiam dei. Si tra/ ctatus p̄blematicus Hec verba et istis similia in eo po/ sita de cognitiōe comprehensivā qd dicitis separatoriū intelligat. tunc inuectiua tractatum problematicū hoc asseruisse irrationabiliter tam contumeliose negat. Si vero illa verba intelligat de cognitiōe que est citra cō/ prehensionem quidditatis tunc nō est verum q̄ in hac materia Thomiste cōtrarie sentiant Albertistis. Per/ fecte loquentem abhominatur. Amos quinto habetur sic loquentem perfecte abhominati sunt. sed editor in/ uectiue verba sancte scripture variat. et valde differen/ ter sibi et concordie ostensori applicat. Seipsum perfe/ cro loquentem indicat. ostensorem autem cōcordie ab/ hominari perfecte loquentem sententiat. Sed iudex ē suspectus. Est homo nimis sibi ip̄i favorabilis. et ergo est difficillimū q̄ quis iustam et insuspectam pro se cō/ tra partem sibi adversam dicet sententiā. nam amor et odiū puerunt iudiciū. Et resolutio sue opinionis pro/ prie ingenio. Ostensor p̄cordie est Thomista. et idcirco nō credit anteq̄ viderit. Hec verba vel saltem eorum sententiā alicubi a venerabili Alberto poni

Inuectiua vice/ luna prima

Ite simū p̄mum est quia Albert⁹ et Thomas in hoc conveniunt q̄ ambo ponunt veram sub/

stantie materialis quidditatem metaphisicaliter cōcep/ tam constitui ex materia et forma ut sunt partes entis et substantie que est ens a magnitudine et motu separa/ ta. Ideo vera eius definitio nō est ratio rei pure forma/ lis ab inclusionē materie absolute. Ad quod antecedes quia sequitur apud verum materie ut est subiectum fien/ di et substantificū essendi p̄ncipium discretozem cōclu/ sio contraria in duplici p̄positi tractat⁹ p̄blemate suffi/ cienter probata. Ideo hec redargutio est sup̄ius per/ emptoria prodens philosophicam sapientie metaphisicalis omnia entia realia per qualescunq̄ materie intelli/ gibilis imaginabilis et sensibilis differentias in regione diversitatis distantie et contrarietatis negativē puati/ ue et relative disperfas quomodolibet variata pure in/ telligibiliter speculantis in suo improbo redargutore insipientiam. Utinam per rediūna doctrine venerabi/ lis Alberti periphrasice que subtilissima et plurimū verissima est studia quandoq̄ corrigendam nec putet iste q̄ vera huiusmodi rei compositae essentia sit forma precise qualitatīua tanq̄ quoddam esse supra existētiā materie subiectivā comunicabiliter manans et sic in/ terminabiliter fluens cum sit reuera substantialis ma/ terie et forme partis fm q̄ terminant substantiā sui vni/ versalis artificis influentiam essentia per specificū qua/ le quid in esse totius vniuersalis ex suis p̄ncipijs essen/ tialibus que dicuntur genus et differentia cōstruti de/ finitue completa ac ita inter intrinsecos sue quidditatis substantialiter formate q̄ sunt potentia formalis rōnabilis formabilis et actus formalis rationabiliter formantis per modum ypōstasis intelligibilis ex coordinatiōe eoz/ rundem terminorum intermedia identitate resultatis limitata prout optime declarat Albert⁹ in tractatu sui p̄mi libri causarum p̄mo capitulo de ordine flux⁹ for/ marum vniuersaliū in lumine intelligentie super omne vultum nature comunicabiliter diffuse rationalio. Hec sunt verba inuectiue.

Responsio

¶ Ideo vera eius definitio etc. Tractatus concordie non ponit hanc illatōnem sed producit quedam verba venerabilis Alberti ex quibus potest deprehendi q̄ liter materiam considerat ip̄a metaphisica et quomodo immaterialis substantie quidditate comprehendat ma/ teria metaphisicaliter concepta que verba inuectiua nō impugnat nec recitat ea. sed properat ad conuicia fien/ di et essendi. Nec discretio innuitur in verbis venerabi/ lis Alberti que in tractatu concordie producuntur. prodens in suo improbo redargutore insipientiā. Per hoc q̄ ostensori concordie improperat insipientiam ipse non poterit acquirere sibi sapientis famam siue gloriā. Utinam per rediūna doctrine venerabilis Alberti val/ de convenisset illi optioni q̄ verba venerabilis Alber/ ti in forma propria posuisset et usus non fuisset suo pri/ uato loquendi stilo qui ut apparet nimis sibi placet. sed quid fateor illud quarti ethicorum verum esse. omnes diligunt magis sua opera ut parentes et poete. Nec pu/ tet iste. Est magis tolerabile non nominari q̄ nomina/ tionibus exprobrari. Potentia formalis formabilis. Istud impugnat tractatus concordie in septimi pro/ blematis decisione.

Apologia

Inuectiua vice/ sumasceda.

¶ Ihesumuscem est In hoc q^d Albertus ponit esse
existentie ipsi q^d est in quolibet ente creato per
formale sue essentie actū principari z sic coicabib
lem eiusde essentie fluxū cū incoicabili hmoi existentie
termino indiuisibiliter sociari z p tanto esse essentie cū
esse existentie secū in eo de pncipe actualiter coincidente
realiter identificari nō dissolat idem a sancto Thoma
collata. Hinc inde multimoda vtriusq^e doctorū scriptu
ra ad vniocū equoci eorundē eloquiū intellectū sine in
terp^tatōe sinistra quā vtiā pus cauillatoz viceuersa fu
geret resoluta nō obstante q^d plurima in hoc p^oordi
ait moderamine allegant q^d p^oisco tā eius q^d suoz magi
stroz antiquoz p^otrarie sententiū iudicio incoicordabil
lia censedant v^opote q^d esse existentie addit essentie creas
te vt subiectiue sue actualitatis subalis potentie q^d p^onci
pia essentialia nature cōis definitiue coincidunt cū ele
mentis subalib^o suū suppositale cōpositū integrantib^o
q^d ec est act^o essentie p^ooib^o actib^o formalib^o actualib^o
sumis. Ipsūq^e ec simpl^o dictū actualitas oim^o q^d quoz
q^d enti q^d est p^oma rez creataz fm rōem nihil est p^o mo
dū act^o suū intelligibile potentialitate p^ocientis cōmis
cibile. z q^d aliqd^o circa deū sit q^d est absolutū fundās in
seipo pueribile cū suo q^d ē necessitate. Et q^d sic q^d n^ous
plex cuiuslibet creati entis cōpositio in absoluta essen
tie z existentie identitate veraciter saluata. Vbi etiam
aduertendū q^d sobrie caute z reuerenter actor p^ofati tra
ctatus p^oblematici absq^e p^oiudicio sentētie sanioris p^oes
sertū suoz sentioz in phia z theologia aduoloz tanq^e
iuuenis tiro philosophicus ad militiā theologicā nec
dum ascriptus sua opinabilia monificat. Nec sunt ver
ba inuectiue.

Responsio

¶ In hoc q^d Albertus ponit esse existentie Editor
inuectiue stilū mutat hic z sensum verboz venerabilis
Alberti in tractatu concordie p^oductor. Illa merito in
forma resumpsit z eadem p^otra vel p^o concordia expo
suisse. Plurima in concordabilia penitus nihil oppo
sunt contra p^ocordie testimonia et ergo iuste p^o cōcordia
est iam lata definitiua sententia. Quintuplex cuiuslib^o
entis creati cōpositio. Sic nō ē tractatus concordie
sed d^o q^d in qualibet creatā substantia dephendūtur p^o
mo tres cōpones scz ex genere et differētia ex natura z
supposito et ex esse z essentia. Et addit quarta que est
substantie cum suis accidentib^o. Sed in substantiis ma
terialibus est p^oter p^omissas compositiō quinta scz ex for
ma substantiali et materia p^oma. Q^d sobrie caute z re
uerenter de his scz de eius sobrietate cautela z reueren
tia in puncto quarto posita sunt aliqua. Et esset op^ota
bile q^d sobrietate z cautela seruasset in hac ei^o inuectiua

Inuectiua vice/ sumatercia.

¶ Ihesumutercū est. Sententia p^ofatorū doctorū
de numero angeloz tam philosophica q^d theo
logica est veraciter vnioca v^opote pluralitas

Gerardi

eorum indiuidualis nō potest rāonabiliter saluari sub
vna specie. nō obstante q^d hmoi contrarium tenet Al
bertus tam in sua summa q^d in eius scripto circa secun
dum sententiā ex sua intentōe magis pia z fideliter
rāonabili editis resoluēdo se ad hoc q^d tota natura an
gelica est rāone sue deiformitatis actualiter vltimate
et sic homini ad conformem dei similitudinez condire in
esse posse et operari spiritali cōmēsurate. Specialissima
ac per hoc numerali hominū sub vna specie multiplica
biliū differentie indiuidualiter coequata Sicut scriptū
est Q^ddem est mensura hominis que angeli. Et cōs
tituisti terminos populoz fm numerum angeloz dei
Qua in re potius ex reuelatōe diuina q^d ex ingenio ho
minis rāonali notionaliter dependēre. sicut in Job scri
bitur nunquid ordinem celoz consideras z ponis rāo
nem eorum in terra quasi diceret minime. quāto minus
angelorum celis altiorum. Nimirum idem Albertus q^d
fertur suam doctrinam ex huiusmodi reuelatōe ei per
oratoriem beate virginis impetratā paulatim accepisse
circa huncipsum numerum. ad instar suicelestis in ter
ra magistri in etate sapientia et gratia apud deum z hos
mines temporaliter p^ouerti vicissim profecit. Concor
diter ad illud danielis p^otransibunt plurimū et erit mul
tiplex sententia. Nec sunt verba inuectiue

Responsio

¶ Contrarium tenet Albertus in eius scripto cir
ca scdm sententiā ex sua intentōe. Hoc nequa q^d est
verum. nam in secundo scripto vt allegatur in tractatu
concordie venerabilis Albertus dicit illi penitus op^o
positum. Dicit enī sic quidam concedunt omnes ange
los specie differre et hoc mihi videtur p^ohabilius omni
bus alijs. q^d in veritate rāonabiliter nō potest aliud
bene defendi. Et in solutōe vltimi argumenti de ma
gis et minus est in simplicitate essentie z p^ospacitate
intelligentie angelorum et ideo ostendunt diuersitatem
speciei. Et pater satis intentio venerabilis Alberti in
hoc q^d dicit hoc videtur mihi. Et in sua summa ex sua
intentōe hoc impugnat tractatus cōcordie in decima
octaua asserta contrarietate. In esse posse et operari spi
rituali. Hoc consonat illi q^d angeli sunt eiusdem speciei
tam inter se q^d cum hominibus beatis in spiritualitate
gratie atq^e glorie vt etiam dictum est in tractatu cōcor
die mensura hominis que angeli. Apocalipsis vicesimo
primo habetur sic mēsurā hominis que angeli quod ex
ponit de lyra sic per hoc designat q^d hoies electi ad eq^o
tatem angelorum assumuntur. Et taliter etiam expo
nunt doctores alij. Aut q^d fm imitatoriem ordinum z
graduum ecclesie triumphantis ordinata sunt ministe
ria gradus et ordines in ecclesia militante. Constituisti
terminos populorum Deuteronomij vicesimosecundo
habetur sic. Constituisti terminos populorum iuxta nu
merum filiorum israel. Sed glosa que est beati Grego
rij dicit q^d alia editio habet Statuisti terminos gentium
iuxta numerum angelorum dei. Vbi videtur ministe
ria angelorum super gentes singulas vel etiam homines
ordinata significare quibus regantur z defendantur.
Nec ibidem glosa. Et his non potest inferri q^d om
nes angeli sunt eiusdem specialissime nature. Potius
ex reuelatione diuina q^d ex ingenio hominis. Sic facul
tas naturalis diuine particule humani intellectus non ex

De Monte

tolitur quemadmodum in tractatu pblematice. et superius in hac inuectiua puncto secundo Albertus fertur sua doctrina ex reuelatione ei per orationem beate virginis impetratam. Habetur in quadam notula duorum vel trium foliorum venerabilem Albertum dixisse quod ex libris sugere non valebam sepius orationibus impetravi frequenter autem matrem misericordie gemitis et orationibus rogavi ut me lumine sapientie illustraret et cor meum in soliditate fidei confirmaret ne philosophorum rationibus laqueatus de certitudine fidei dubitarem tandem dignata est mater misericordie apparere et consolando dicere. Esto sis deliter in studio perseverans deus tanta copia sapientie retribuit ut per libros doctrine tue tota ecclesia illustretur. et ne in fide valeas vacillare ante mortem tuam a te omnis syllogistica astutia auferetur et in sinceritate fidei puerilis deus ab hoc seculo te assumet Et in eadem notula habetur quod cuidam fratri ordinis apparuit venerabilis Albertus post mortem cum gemma clarissima in qua quasi facculus pendebat sellis de quo quidam quedam guerra stilans frontis sue minuebat claritatem. quia non totaliter ad patrem luminis sua studia reculerat. Horum et quorumdam aliorum que notula dicta ponit approbationem peritioribus me referis. Ad instar sui celestis in terra magistri Si venerabilis Albertus prius asseruisset unum et assereret postea illius oppositum in hoc ipso non fuisset imitatus celestem suum magistrum. Pertransibunt plurimi et erit multiplex scientia. Hoc venerabilis Albertus exponendo dicit. multiplex est enim spiritus qui edidit eam. Sapientie septimo multiplices et multas propter rationem sunt visiones quibus reuelantur. Et sic finem venerabilem Albertum non innotuit hic aduersitas seu contrarietas. sed diuersitas et multiplicitas in scientia. nihilominus videtur concedendum quod potest exponi conformiter ipsius inuectiue intentioni

Inuectiua vicesima quarta

Secundum quartum est. Concordia eorumdem doctorum de seminaria scientiarum et virtutum in intellectu et voluntate humana inchoatione omnibus hominibus ex specifica sue nature communis origine conformiter indita. opinio ponens quod sicut forme naturales educuntur per generationes realem de potentia materie. Ita huiusmodi scientie et virtutes hominis rationalis tam speculatiui quam practici generantur fecunditate ac per hoc ipsi liquido ostendant qualiter in una veritate solida que potentia contradictionis non patitur saluator multiplex verisimilitudinis opinabiliter mobilis vertigo per oppositas probabiles improbabilis et neutras. pro utraque contradictionis pre pblematice defensas absque hoc quod hec autoritas per hi. omne verum vero consonat quomodo libet ledat variata. Hec sunt verba inuectiue

Responsio

Ab his hoc quod hec autoritas philosophi hanc philosophi autoritatem inuectiua satis sollicite reperit. sed huic repetitioni sufficiunt ea que in puncto tredecimo determinata sunt. Et est hic notandum quod tractatus concordie ostendit etiam concordiam sancti Thome et venerabilis Alberti in duobus alijs estimatis pblematibus. scilicet circa distinctionem specificam materiam celorum et istorum inferiorum Et circa subiectum actionis quam doctor vterque ponit esse formaliter in agente. Sed de his concordis nullam in

uectiua facit mentionem

Inuectiua vice simaginta

Et quod claudatur propositus canis mortuorum et quasi lassi et senis fracti aduersus leonem viuum vndique in circuitu veraciter rugientem. magnosque venerabilis Alberti nomini in perniciosum sue doctrine sane parumpendit inuidiose insidiantem defensorium ad gloriam scientiarum domini. sapientie fontis et sapientum emendatorum suorum et discipulorum non fictorum eruditionem de quo scriptum est. Beatus quique tu erudieris domine et danti mihi sapientiam dabo gloriam. Ad quod principium veritatis omnia vincens et sine personarum acceptione. que iusta sunt iudicantis de quo. ideo dicit philosophus quod amicitie prebitoranda est honorum. nec non ad fructuosum studentium eam sine fictione discendum et sine inuidia doctorem in militia scolastica. veri a falso rationabiliter discreti profectum sine preiudicio sententie sanioris oportune excogitatum. In quo si quippiam inueniatur poni quod videatur gratum impatientis emulorum turbare animus potius illi qui occasionem dedit. quam quietem recepit impuretur. Exemplo apostoli qui tale suis obrectoribus legitur scripsisse risum. Si inquit insipienter locutus sum. vos me coegistis quasi diceret dormientem excitatis. nescitis quod si angelus de celo aliquid vobis predicaui euangelizare descenderet anathema incideret quanto magis vos sub celestis paulominus ab angelis minore grege deteriora memini opprobria. Quia tamen propter finales pacis omnem intellectum superantis respectum litis eam quomodo doliter diuidentis victoriam sapienter dictum est Qui posuit fines suos pacem et fiat pax in virtute tua que precepit nobis inimicos nostros diligere et si cōtingat nos eos ex demerito alicuius detestabilis culpe ad horam odire studeamus tamen tale odium momentanee transitorium. in bono concordie finalis. sub spe amoris futuri nuncque desisturi magnanimiter vincere attendentes. hec salutaria apostoli sapientis et cuiusdam moralis poete dogmata nolite vincit a malo. sed vince in bono malum. Si spiritus potestas eam habentis supra te ascenderit locum tuum ne deferas Quia non licet quicquam fidelem domini pacifici seruum litigare. quasi diceret sic odias inimicum tuum presentem vel postea diligendum. Item sunt tibi mille pacifici. id est per ordinatam amicitie nexum extrema litis iurgia preterugas. quas prepositus redargutor videtur querere intermedias ad perfecte pacis eterne tranquillitatem ordinantes indissolubiliter coniuncti. Verum quia scriptum est sapientia da occasionem et addetur ei scientia. Item audiens sapiens sapientior erit. Item et tempore vacationis scribe sapientiarum et hoc cum gratiarum actione illis. qui hanc occasionem bene vel male dicendo expresse aut tacite presterunt debitorum. teste philosopho inquirenda. Idcirco ne hoc ipsius operis boni lapidatione prius irreuerentis ut prefertur lapidari defensorium. videat malum pro malo reddere laudes curioso sui canini lapidatoris morsui iure diuino ex malo bonum eliciente congruas indeceter negligere. Prosperet perficiat et in prefato contradictoris studio. donec se ipsum melius eruditus sanius consultum et subtilius resolutum experientur dono altissimi. cuius inspiratio dat intelligentiam et scriptura est insolubilis iugiter crescat. ac tanquam infatigabilis eritici a lolio. frumenti a zizania azimi quocumque fermento purgatorum indices conualescat. Amen

Apologia

Responsio

Per quod claudis propositum Reuera needum claudis sed quasi continuo ad cōuicia maiora os eius aperitur. Canis mortui. nō est mortuus morte prima. quasi mortuus fuisset nō tot et tanta cōtra ostensorem concordie la trasset impioia. Bonus aduerat illud exodi vicesimo primo. Si bos cornu percussit Glofa. i. effrenato sermone vt actione percussit lapidibz os rueretur. Glofa. i. duris cōminationibz corrigeretur Lassi. Si lassus fuisset lōge magis op tasset q̄terem. q̄ cū armis talibz pperasset ad certamen Senis. Senex verus est animo canus. in p̄bis grauis et maturus. plerūq̄ senecuti corpis pmiscetur altqualis pueri tas mētis. Fracti Fractura siue resolutio corporis parit q̄q̄z solidam integritatē mētis. Aduersus leonē viuum vndiq̄ in circuitu voraciter rugientē. Hec verba collegit ex p̄me petri q̄nto vbi dicit aduersarius vester diabolus? tanq̄ q̄ leo rugiens circuit q̄rens quē deuoret Glofa. sicut rugitus leonis impediūt aures ne aliū sonum excipiant. sic diabolus fidelīū mentes terrendo vel illicita suggerēdo a via veritatis ne vocem christi audiant auertit. Dixit ita editoꝝ inuectiue. q̄ clausit propositum. et tñ ostensorem cōcor die. quē prius sategit facere hoīm vituperiū iam cōnumes rat cōrubernio spirituum desertor. Longe magis exprobratis q̄ de demoniis es q̄ q̄ de demoniū habes. Infiditāre non de in quo passu ip̄ius tractatus cōcor die iste ponant infidie. sed poterit rñdere editoꝝ inuectiue q̄ infidie solene esse occulte inuidiose. Etiaz in prohemio inuidiā imposuit ostensori cōcor die. et ita hic quasi circulum pficiendo cōmūgit finem cū p̄ncipio. Vagno venerabili Alberto nomini in perniciosum paruipendiū. Hoc legentibz tractatum concordie patet manifeste verū non esse defensoriū. In p̄mio est iam dictū q̄ potius offensoriū debet intitulari q̄ defensoriū notari ad gloriā. Hic magnificat linguam suam impatiētis emuli. Repetit improperiū inuidie Qui occasione dedit. est aliquid q̄ non de causam dedit sed de occasione dedit. Qm̄ qui eam recepit bene de recepit. De casu etiā ista ab eo potius est recepta q̄ ab ostensore cōcor die ipsi data. Exemplo apostoli Est notabile q̄ sentētiās suas philosophicas doctrine apostolice beati pauli cōpar et p̄ducta ad ostensionē p̄cor die obrectationibz infidelū et hereticorū assimilant. Furgla p̄ treugas deū est in istius operis. peniali p̄te q̄ p̄ tractatū concordie non sunt treu ge facte sed est ostensum clare q̄ nunq̄ fuerūt inter docto res memoratos ille quas tractat? p̄blematicus ponit cō troueris. Laudes curioſo sui canini lapidatoris morſui. Hic adhuc vociferat canis mortuus et ostensori cōcor die impzoperat caninos morſus cui leoninā voraginem attri buerat statim supius donec melius eruditum sanius con sultum. Hic finaliter videt velle orare p̄me editore tractatus p̄cor die. Sed in hac sua oratione educit gladiū circū cūlinitum melle melli refero. gratiaz et debitam actōnem et opto q̄ gladio deus donet veniā. m̄h̄q̄z in p̄missis conuictis et improperijs virtutē patientie vt mereamur s̄ mul puenire ad portū sincere pacis ac sempiternę mutue dilectionis. In quo sit finis huius responsorij ad inuecti uam dictatam magis cōtra cōcor die ostensorem q̄ p̄tra ipsam concordia. Quod q̄dem responsorij cum duobus tractatibz concordiaz offero examini discretissimi nunc in stantis capituli generalis insignis ordinis p̄dicatoꝝ cui ram sanctus Thomas q̄ venerabilis Albertus fuerunt filij. Et insuper examini quorūcūq̄z doctorū zelatoꝝ ves

Gerardi

tratis. quorū dictaminibus me studebo conformare deo dante. qui est autor p̄fecte tranquillitatis. atq̄ impeturbabilis concordie quā nobis dignetur concedere amabilis pa trictus. benignissimus spiritus sanctus Amen

¶ Epitaphion magistri Gerardi de Monte artium ac sacrarum litterarū professoris eximij gymnasiarchis burse Dōtis academie Lo loniensis. quā primū tam nobili tanq̄ p̄celso in signiuit honoris titulo. Cuius aīa carnis ba bicularum egressa est. Anno dñi Millesimo q̄ dringentesimo octuagesimo. mensis Nouembris. die nona. corpus insup humus insignis ecclesie sancti Andree apostoli intra muros Lo lonienses q̄q̄ solēni lugubri tñ gressu suscepit

Concipe nunc lachrimas. mea musa. miuerna iuuentus

Aggredere extincto. triste ministerium

Qui mō lumē erat. nūc est sine luce cadauer

Et corpus vires. officiumq̄ negat

Procurbuit fato. dedit hoc sententia diuum

Immortale iubar. maxima verba tonāt

Ingentes animosq̄ et viuida dona reliquit

Spiritus astra tenet. sed p̄mit ossa lapis

¶ Requiescat in pace Amen

